

Een sluitende jeugdzorgketen

**Onderzoek naar de aansluiting van de geïndiceerde
jeugdzorg en het gemeentelijk jeugdbeleid**

Een sluitende jeugdzorgketen

**Onderzoek naar de aansluiting van de geïndiceerde jeugdzorg en het
gemeentelijke jeugdbeleid**

Opdrachtgever: Ministerie voor Jeugd en Gezin

Utrecht, oktober 2009

© Oberon

Postbus 1423

3500 BK Utrecht

tel. 030-2306090

fax 030-2306080

e-mailadres: info@oberon.eu

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Werkwijze en respons	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Aansluiting jeugdbeleid en jeugdzorg	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Verantwoordelijkheid gemeenten.....	7
2.3	Verantwoordelijkheid provincie/BJZ.....	7
2.4	Raakvlakken geïndiceerde provinciale jeugdzorg en lokaal jeugdbeleid	8
2.4.1	Centrum voor Jeugd en Gezin	8
2.4.2	Zorg- en Advies Teams.....	8
2.4.3	Veiligheidshuizen	8
2.5	Werkplaatsen met betrekking tot de aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg.....	9
3	Resultaten	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Successen.....	12
3.2.1	Algemene successen	12
3.2.2	Successen werkplaatsen type 1	14
3.3	Successen werkplaatsen type 2	15
3.4	Knelpunten	15
3.4.1	Algemene knelpunten	16
3.4.2	Knelpunten werkplaatsen type 1	17
3.4.3	Knelpunten werkplaatsen type 2.....	18
3.5	Oplossingen	19
3.6	Succesfactoren	20
4	Conclusie	22
4.1	Inleiding	22
4.2	Belangrijkste conclusies.....	22
	Bijlage 1: Werkplaats beschrijvingen	24
	Bijlage 2: Overzicht respondenten	52
	Bijlage 3: Begrippenlijst	54

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 1 januari 2005 is de Wet op de Jeugdzorg van kracht geworden. In de praktijk houdt dit in dat provincie, gemeenten, BJZ en instellingen die werkzaam zijn op het gebied van jeugdzorg moeten samenwerken om zo een sluitende keten te krijgen met voldoende aanbod. Hiervoor zijn de afgelopen periode op lokaal niveau werkplaatsen gestart, waarin nieuwe vormen van samenwerking tussen gemeenten en provincies/stadsregio's onderzocht worden. Gemeenten hebben nieuwe werkwijzen/projecten met betrekking tot de aansluiting jeugdbeleid-jeugdzorg, maar ook reeds bestaande werkwijzen/projecten, tot werkplaats benoemd. In totaal waren er in het begin van 2009 dertien voorstellen voor werkplaatsen uitgewerkt (deel startend en deel lopend)¹. Deze voorstellen komen uit de G27-gemeenten Alkmaar, Amersfoort, Breda, Dordrecht, Hengelo², Leeuwarden, Leiden³, Lelystad, Nijmegen, Venlo en Zaanstad. In de werkplaatsen wordt geëxperimenteerd met praktische oplossingen voor knelpunten in de stroomlijning met als achterliggend doel de kwaliteit en effectiviteit van de zorg aan jongeren en gezinnen te vergroten. De werkplaatsen zijn in te delen in drie typen⁴:

- type 1: bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak;
- type 2: aanwezigheid van Bureau Jeugdzorg (BJZ) in het lokale domein;
- type 3: verschuiving van uitvoerende taken vanuit het provinciale naar het lokale domein⁵.

Knelpunten die volgens gemeenten de aanleiding vormden voor de werkplaatsen zijn bij type 1 als volgt samen te vatten: Te weinig continuïteit van het zorgproces in de gehele keten, door onvoldoende overdracht van informatie en afstemming van zorgcoördinatie tussen lokale ambulante en geïndiceerde zorg. En een onvoldoende sluitende aanpak in de hulpverlening van multi probleem gezinnen, omdat organisaties ieder vanuit hun eigen bril naar een probleem kijken en slechts deelproblemen op lossen zonder dat het totale probleem waarmee een kind, gezin, kamp wordt opgelost.

Bij type 2 waren volgens de gemeenten de volgende knelpunten aanleiding voor de werkplaatsen: de te lange lijnen in de keten van de zorgstructuur op school, de ambulante hulpverlening en de indicatiestelling, door een veelheid aan organisaties en geen soepele overdracht tussen de verschillende organisaties. En de drempel bij de toeleiding naar geïndiceerde zorg, terwijl door bundeling van taken binnen één persoon of organisatie de indicatiestelling gestroomlijnd zou kunnen worden.

Van het najaar van 2008 tot en met het voorjaar van 2009 heeft onderzoeks- en adviesbureau Oberon in opdracht van de G27 een onderzoek uitgevoerd naar de 'Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg'. Belangrijkste doel van dit onderzoek was het zichtbaar maken van de

¹ Bron: Oberon. Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht, 2009.

² In deze rapportage spreken we over de werkplaats van de gemeente Hengelo, omdat deze gemeente de werkplaats heeft aangemeld. Netwerkstad Twente is echter de initiatiefnemer. Hieronder vallen de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo en Oldenzaal.

³ In deze rapportage spreken we over de werkplaats van de gemeente Leiden, omdat deze gemeente de werkplaats heeft aangemeld. De regio Zuid-Holland Noord is echter de initiatiefnemer. Hieronder vallen de gemeenten Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnwoude, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude.

⁴ Bron: Werkplaatsen voor beleidsverbetering – bijlage 2a bij notitie bestuurlijk overleg 19 juni 2008.

⁵ Oorspronkelijk was er één werkplaats gericht op de verschuiving van uitvoerende taken vanuit het provinciale naar het lokale domein (type 3). Gedurende het onderzoek bleek deze werkplaats niet van start gegaan te zijn, waardoor in deze rapportage alleen ingegaan wordt op de type 1 en type 2 werkplaatsen.

effectiviteit van de werkplaatsen. Aan de hand van gegevens die de gemeenten ons verstrekt hebben, hebben we gekeken naar welke werkplaatsen succesvol waren en wat de knelpunten waren. Verder hebben we gekeken naar de oplossingen die ervoor gezorgd hebben dat de werkplaatsen nog beter zijn gaan lopen. Het onderzoek leverde een algemeen beeld op van alle werkplaatsen samen. Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin heeft Oberon vervolgens gevraagd om een aanvullend onderzoek uit te voeren, dat meer de diepte in gaat door ook betrokken partijen te bevragen en per werkplaats een kort beeld te schetsen van de gekozen aanpakken, van oplossingen, successen en knelpunten. Deze rapportage doet hiervan verslag.

1.2 Werkwijze en respons

Het aanvullende onderzoek is uitgevoerd aan het begin van de zomer van 2009. Aanvullend op de informatie die we reeds verzameld hadden via vragenlijsten bij de gemeenten, hebben we gesproken met de overige bij de werkplaats betrokken partijen (provincie, BJZ en uitvoerende partijen). Dit om een beter beeld te krijgen van de werking van de werkplaats. De namen en contactgegevens van deze respondenten hebben we gekregen van onze contactpersonen bij de gemeenten.

Bij het benaderen van onze contactpersonen van de gemeente, bleek dat niet alle werkplaatsen geschikt waren voor deelname aan dit aanvullende onderzoek. In tabel 1 staat een overzicht van de werkplaatsen; of ze hebben deelgenomen en zo niet wat de reden hiervan is.

Tabel 1 Deelname werkplaatsen aan aanvullend onderzoek

gemeente	werkplaats	deelname	reden niet deelnemen
Alkmaar	Deelname door BJZ aan ZAT	Ja	-
Alkmaar	Vangnet Jeugd (bemoeizorg)	Ja	-
Amersfoort	Van signaal naar zorg in 2 weken	Nee	De werkplaats is nog niet gestart.
Breda	Expertteam Samen Starten Breda	Ja	-
Dordrecht	Onderzoek: Aanwezigheid van BJZ in het lokale domein variant 2a	Ja	-
Hengelo	Multi Problem Single Approach/Anpakk'n	Ja	-
Leeuwarden	Inventarisatie indicatiestelling 0 – 23 jaar in het kader van CJG	Nee	De trekker van de werkplaats is ziek geworden, waardoor de werkplaats nog niet is gestart.
Leiden	Ontwikkelen methodiek 1gezin1plan/zorgcoördinatie	Ja	-
Lelystad	Cross Over	Ja	-
Nijmegen	Continuering R75: Samenwerking van de geïndiceerde jeugdzorg en jeugdmaatschappelijk werk	Ja	-
Venlo	De Nieuwe Brill	Nee	De werkplaats is aangepast op het moment dat het aanvullende onderzoek plaats vond, waardoor nieuwe betrokkenen niet tijdsgeïnterviewd en benaderd konden worden (zie bijlage 1).
Zaanstad	Bureau Jeugdzorg in de wijk	Ja	-
Zaanstad	Aansluiting Bureau Jeugdzorg op het Centrum Jong	Ja	-

Uit bovenstaande tabel blijkt dat tien van de dertien werkplaatsen hebben deelgenomen aan het aanvullende onderzoek. De drie werkplaatsen die niet hebben deelgenomen, hebben dit niet gedaan, omdat ze nog niet van start zijn gegaan met de (definitieve) werkplaats.

Voor de tien werkplaatsen die deel hebben genomen aan dit aanvullende onderzoek geldt dat we de betrokkenen waar mogelijk gesproken hebben met behulp van een groepsinterview. Ondanks de grote bereidheid om mee te werken aan het onderzoek, bleek dit echter om verschillende redenen niet altijd mogelijk te zijn. Zo was er bijvoorbeeld door de korte periode waarin de data verzameld moesten worden, bij sommige werkplaatsen niet altijd een moment te vinden waarop alle betrokkenen tegelijk aanwezig konden zijn. Bij deze werkplaatsen hebben we er voor gekozen om de betrokkene die niet aanwezig kon zijn, afhankelijk van de voorkeur van de respondent, telefonisch of face-to-face te interviewen als aanvulling op het groepsinterview. Een andere reden was dat in sommige werkplaatsen niet alle betrokkenen in een groeps gesprek geïnterviewd wilden worden, maar liever individueel om zo opener over de materie te kunnen praten⁶. Dit hebben we, ook afhankelijk van de voorkeur van de respondent, telefonisch of face-to-face gedaan. Van alle interviews hebben we een verslag gemaakt. Deze verslagen hebben we ter goedkeuring aan de respondenten voorgelegd.

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage bevat de belangrijkste bevindingen uit het vragenlijstonderzoek in opdracht van de G27 en het aanvullende onderzoek (interviews en gezamenlijke bijeenkomst) voor het programmaministerie voor Jeugd en Gezin. We openen in hoofdstuk 2 met een beknopt overzicht van de relevante actuele beleidsontwikkelingen en de consequenties daarvan op de aansluiting jeugdbeleid-jeugdzorg. Vervolgens presenteren we in hoofdstuk 3 de belangrijkste successen, knelpunten en oplossingen van de gekozen aanpakken. In hoofdstuk 4 beschrijven we de conclusies omtrent de werkplaatsen. We eindigen met een aantal bijlagen. In bijlage 1 geven we een korte beschrijving van alle werkplaatsen. Deze informatie is afkomstig uit de vragenlijsten die ingevuld zijn door de gemeenten, de telefonische interviews die met deze gemeenten gevoerd zijn en de interviews met de overige bij de werkplaats betrokken partijen (provincie, BJZ en uitvoerende partijen). Bijlage 2 geeft een overzicht van de respondenten die hebben deelgenomen aan zowel het onderzoek in opdracht van de G27 als aan het aanvullende onderzoek in opdracht van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin. We eindigen het rapport met een begrippenlijst in bijlage 3.

⁶ Het vermoeden bestond in eerste instantie dat er bij deze werkplaatsen meer spanningen tussen partijen zouden zijn, maar dit bleek in het algemeen niet uit de gesprekken die we gevoerd hebben. Met uitzondering van één werkplaats (type 2).

2 Aansluiting jeugdbeleid en jeugdzorg

2.1 Inleiding

Zowel gemeenten als provincies hebben de verantwoordelijkheid voor het bieden van zorg aan jeugdigen en ouders met opgroei- en opvoedproblemen. In dit hoofdstuk beschrijven we de verantwoordelijkheden van beide partijen, waar deze verantwoordelijkheden elkaar raken en de werkplaatsen.

2.2 Verantwoordelijkheid gemeenten

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het preventieve lokale jeugdbeleid en het bieden van vroeghulp. De bedoeling is te voorkomen dat de opgroei- en opvoedingsproblemen van jeugdigen en ouders ernstiger vormen aannemen, zodat alsnog jeugdzorg nodig is⁷. De uitvoering van het lokale jeugdbeleid is geregeld in de Wet Publieke Gezondheid (Wet PG) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Deze laatste wet is sinds 1 januari 2007 van kracht en regelt dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig mee kunnen doen in de samenleving. Prestatieveld 2 van deze wet noemt de vijf functies van de gemeenten voor preventief jeugdbeleid:

- informatie en advies;
- signalering;
- toegang van en toeleiding tot hulpaanbod;
- licht-pedagogische hulp;
- coördinatie van zorg op lokaal niveau.

2.3 Verantwoordelijkheid provincie/BJZ

Provincies zijn verantwoordelijk voor het bieden van zorg op grond van de Wet op de Jeugdzorg. Onder jeugdzorg wordt verstaan het ondersteunen van en hulp bieden aan jeugdigen, hun ouders, stiefouders of anderen, die een jeugdige als behorende tot hun gezin verzorgen en opvoeden, bij opgroei- of opvoedingsproblemen of dreigende zodanige problemen⁸. BJZ is de toegangspoort voor de gehele jeugdzorg. De taken van BJZ zijn:

- voogdij en gezinsvoogdij (jeugdbescherming);
- jeugdreclassering;
- Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK);
- indicatiestelling;
- licht ambulante hulp;
- casemanagement en coördinatie van zorg;
- consultatie en deskundigheidsbevordering;
- kindertelefoon.

⁷ Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Opvoed- en opgroei-ondersteuning. De rol van de gemeente in het licht van de Wet op de jeugdzorg. Den Haag, 2004.

⁸ Bron: Wet op de Jeugdzorg

2.4 Raakvlakken geïndiceerde provinciale jeugdzorg en lokaal jeugdbeleid

Om een sluitende jeugdzorgketen te realiseren met voldoende aanbod, werken gemeenten en provincies samen. De aansluiting komt op verschillende manieren tot stand. Bijvoorbeeld in:

- het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG);
- Zorg- en Advies Teams (ZAT);
- Veiligheidshuizen.

2.4.1 Centrum voor Jeugd en Gezin

Kinderen en ouders moeten dicht bij huis terecht kunnen voor informatie en advies over en hulp bij opgroeien en opvoeden. Daarom wordt het aanbod gebundeld via het CJG: samenwerking door diverse instellingen met één of meerdere fysiek herkenbare, laagdrempelige inlooppunten, waar ouders en kinderen kunnen binnenlopen met vragen die snel worden beantwoord. Idealiter bieden deze inlooppunten ouders ook de gelegenheid elkaar te ontmoeten. Vanuit het CJG wordt opvoed- en opgroei-ondersteuning aangeboden. De inspanningen van het CJG zijn er mede op gericht om te voorkomen dat kinderen de zwaardere zorg van BJZ nodig hebben. Als het CJG de problemen niet kan oplossen, dan neemt het idealiter contact op met BJZ. BJZ stelt dan een indicatie voor die zwaardere zorg en maakt hiervoor gebruik van de kennis die al bij het CJG bekend is. Op deze manier hoeft een ouder of kind zijn verhaal niet helemaal opnieuw te vertellen. Kinderen en gezinnen mogen geen extra last ervaren in de ondersteuning die zij ontvangen, als de gemeentelijke verantwoordelijkheid verandert in provinciale verantwoordelijkheid⁹.

2.4.2 Zorg- en Advies Teams

Op school worden niet alleen onderwijsproblemen of – beperkingen zichtbaar. De docenten merken vaak ook gezinsproblemen of individuele problemen van een kind op. Steeds meer scholen hebben dan ook een ZAT opgezet, waarin vertegenwoordigers van het (speciaal) onderwijs met BJZ, het maatschappelijk werk (MW), de jeugdgezondheidszorg (JGZ), de politie en de leerplichtambtenaar of Regionale Meld- en Coördinatie (RMC)-functionaris met elkaar samenwerken. In het ZAT worden problemen van leerlingen besproken en afspraken gemaakt over de hulp en ondersteuning die nodig is bij minder complexe problemen. De laatste jaren vraagt een toenemend aantal scholen ook zelf maatschappelijk werkers, schoolartsen of jeugdhulpverleners om hierbij aan te schuiven. Daarnaast doet het ZAT hoogwaardige multidisciplinaire probleemtaxatie, diagnostiek en voorbereiding van (integrale) indicatiestelling voor en toeleiding naar jeugdzorg en speciaal onderwijs¹⁰. Aansluiting tussen de CJG en het onderwijs, meestal via het ZAT, is daarom logisch. Idealiter zorgt de gemeente voor duidelijke samenwerkingsafspraken rondom ZAT's en waarborgt dat alle samenwerkingspartners met voldoende capaciteit en inzet deelnemen aan de samenwerking.

2.4.3 Veiligheidshuizen

Een Veiligheidshuis is een samenwerkingsverband dat zich richt op het terugdringen van overlast en criminaliteit. In het Veiligheidshuis werken gemeenten, politie, justitie, BJZ, reclasseringsorganisaties, welzijnsorganisaties en de Raad voor de Kinderbescherming samen. In een Veiligheidshuis werken deze organisaties op één locatie samen aan opsporing, vervolging, berechting en hulpverlening. Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. De partners signaleren problemen, bedenken oplossingen en voeren die samen uit. Werkprocessen worden op elkaar afgestemd, zodat strafrecht en zorg elkaar aanvullen. Ingezet wordt op

⁹ Bron: Jeugd en Gezin. Samenwerken voor de jeugd. Den Haag, 2009.

¹⁰ Bron: NJI. Zorg- en adviesteams (ZAT's) en centra voor jeugd en gezin (CJG's). Utrecht, 2008

gedragsverandering, recidivevermindering en verbetering van de kwaliteit van leven van de delinquent. Men gaat dadergericht, gebiedsgericht en probleemgericht te werk. Een Veiligheidshuis is gericht op meerderjarige veelplegers, jeugd(ige) veelplegers), daders van huislijk geweld, ex-gedetineerden (nazorg) en overlastgevende personen. De aanpak van Veiligheidshuizen is positief en werpt vruchten af. Het Kabinet heeft daarom gekozen voor een landelijk dekkend systeem van Veiligheidshuizen in 2009. De Veiligheidshuizen moeten een bijdrage leveren aan de doelstelling om de criminaliteit met 25 procent te reduceren en de recidive terug te dringen¹¹.

2.5 Werkplaatsen met betrekking tot de aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg

Dat de samenwerking tussen de provincie en de gemeente, met als doel het realiseren van een sluitende jeugdzorgketen op meerdere manieren vorm kan krijgen, blijkt uit de verschillende werkplaatsen die zijn gevormd. De werkplaatsen in dit onderzoek zijn, zoals in hoofdstuk 1 reeds genoemd is, in te delen in twee typen:

- type 1: bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak;
- type 2: aanwezigheid van Bureau Jeugdzorg (BJZ) in het lokale domein;

In de onderstaande tabel staat weergegeven onder welk type werkplaats de, aan het aanvullende onderzoek deelnemende, werkplaatsen vallen en wat het doel is. Een beschrijving van alle werkplaatsen is terug te vinden in bijlage 1.

¹¹ Bron: www.veiligheidshuizen.nl

Tabel 2 Type werkplaats

type	gemeente	werkplaats	doel
1	Alkmaar	Vangnet Jeugd (bemoeizorg)	Het bundelen van de aanpak van BJZ, de gemeente en jeugdhulpverlening (JHV) bij multi problem gezinnen
	Breda	Expertteam Samen Starten Breda	Het verbeteren van de hulpverlening aan gezinnen met complexe problematiek die zich in het grijze vlak tussen 1 ^e en 2 ^e lijnszorg bevinden
	Hengelo	Multi Problem Single Approach/Anpakk'n	Het ontwikkelen van begeleidingstrajecten die zo min mogelijk gehinderd worden door verschillen in regelgeving, financiering of werkprocessen
	Leiden	Ontwikkelen methodiek 1gezin1plan/zorgcoördinatie	Het ontwikkelen van een methodiek en een afsprakenkader waarmee professionals, dienstverleners en vrijwilligers die bij een gezin betrokken zijn als één team samen met de gezinsleden werken aan het herstel van het gewone leven
	Lelystad	Cross Over	Verbetering van de aansluiting maatschappelijk werk en jeugdzorg en het versnellen van het proces van indicatiestelling door BJZ
	Nijmegen	Continuering R75: Samenwerking van de geïndiceerde jeugdzorg en jeugdmaatschappelijk werk	Het versterken van de goed lopende samenwerking tussen het gemeentelijk voorveld en de provinciale geïndiceerde jeugdzorg binnen het risicjongerenproject R75, ontwikkelen van een instrument voor risicotaxatie en structureel verbeteren van de overdracht van geïndiceerde jeugdzorg naar lokale ondersteuning/zorg
2	Alkmaar	Deelname door BJZ aan ZAT	Het maken van een snelle schakeling tussen de beoordeling van de hulpvraag naar de zorg
	Dordrecht	Onderzoek: Aanwezigheid van BJZ in het lokale domein	Het onderzoek moet ertoe bijdragen dat de huidige aansluiting tussen de lokale en de geïndiceerde jeugdzorg behouden blijft/verbeterd wordt, hetgeen bijdraagt aan de klantvriendelijkheid en korte wachlijsten
	Zaanstad	Bureau Jeugdzorg in de wijk	Het snel en efficiënt organiseren van BJZ in de wijk (CJG) en het bereiken van gezinnen die anders niet bereikt zouden worden
	Zaanstad	Aansluiting Bureau Jeugdzorg op het Centrum Jong (CJG)	Het snel en efficiënt organiseren van BJZ in de wijk (CJG) en het bereiken van gezinnen die anders niet bereikt zouden worden

Iets meer dan de helft van de werkplaatsen heeft betrekking op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1), vooral gericht op multi problem jongeren/gezinnen. De overige werkplaatsen hebben betrekking op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2), om op die manier de aansluiting tussen beide domeinen te verbeteren. Bij het bespreken van de resultaten, in het vervolg van dit rapport, zullen we waar mogelijk rekening houden met deze verdeling. Dat de werkplaatsen in te delen zijn in twee typen, wil overigens niet zeggen dat de werkplaatsen op dezelfde manier invulling krijgen. Ze verschillen juist erg qua invulling. Zo hebben de werkplaatsen van de gemeenten Zaanstad en Dordrecht beide betrekking op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein, maar heeft de gemeente Zaanstad de wijze waarop men dit vorm geeft als werkplaats benoemd, terwijl de gemeente Dordrecht het onderzoek naar de werkwijze als werkplaats heeft benoemd¹².

Bovenstaande werkplaatsen zijn allemaal gevormd vanuit de praktijk. Gemeenten hebben nieuwe werkwijzen/projecten met betrekking tot de aansluiting jeugdbeleid-jeugdzorg, maar ook reeds bestaande werkwijzen/projecten, tot werkplaatsen benoemd. Iets waarvan de andere betrokken partijen niet altijd op de hoogte zijn, zo blijkt uit het onderzoek. Zij zijn dan ook van mening dat het

¹² We hebben de resultaten van het onderzoek van de gemeente Dordrecht meegenomen als input voor ons onderzoek.

woord 'werkplaats' een verkeerd gekozen woord is en er beter gesproken kan worden van 'werkwijze'. Een werkplaats impliceert in hun ogen een eindig project en dat is niet altijd het geval. We hanteren in het vervolg toch de naam werkplaatsen, maar het is goed te beseffen dat de naam de lading niet helemaal dekt.

Doordat we in het onderzoek te maken hebben met werkplaatsen die reeds langer bestaan en werkplaatsen die pas in 2008/2009 zijn gestart, is uit het onderzoek duidelijk geworden dat het enige tijd duurt voordat er resultaten te zien zijn. De mate waarin resultaten te zien zijn, wordt ook beïnvloed door landelijke, provinciale en lokale veranderingen in het beleid. Beleidswijzigingen kunnen er namelijk toe leiden dat de vorm/doelstellingen van de werkplaats moeten worden bijgesteld. Voorbeelden zijn de CJG-vorming en de BJZ-kerntakendiscussie¹³. Hierdoor blijven de resultaten tijdelijk uit, omdat iedereen moet wennen aan de nieuwe werkwijze.

¹³ De BJZ-kerntakendiscussie is ontstaan toen BJZ in 2008 haar kerntaak heeft aangescherpt. Deze luidt: 'Voor kinderen die in hun ontwikkeling bedreigd worden, garandeert BJZ de noodzakelijke bescherming en organiseert zij de juiste zorg. Het bieden van preventieve en ambulante zorg is door de aanscherping geen kerntaak meer. Gemeenten moeten dit nu verzorgen. Praktisch betekent dit voor sommige gemeenten dat BJZ, in tegenstelling tot enkele jaren geleden, bijvoorbeeld geen SMW meer biedt.'

3 Resultaten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren we de belangrijkste successen, knelpunten en oplossingen van de gekozen aanpakken. Daarbij beschrijven we de resultaten van de gemeenten uit het vragenlijstonderzoek in opdracht van de G27 in samenhang met de resultaten uit het aanvullende onderzoek in opdracht van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin.

Gemeenten en overige betrokken partijen zijn het vaak eens

Het beeld dat gemeenten hebben geschetst in het vragenlijstonderzoek van successen en knelpunten is doorgaans bevestigd door de overige bij de werkplaats betrokken partijen die we in het aanvullend onderzoek hebben gesproken. Deze gaven vaak ook nog extra successen aan die meer op de eigen instelling van toepassing waren en die niet altijd een directe doelstelling van de werkplaats waren. In enkele gevallen verschilden de gemeenten en de overige bij de werkplaats betrokken partijen van mening of iets een knelpunt is.

3.2 Successen

We hebben de betrokkenen bij de werkplaatsen gevraagd of de werkplaats in hun beleving succesvol is en wat die successen zijn. Er zijn van tevoren geen criteria opgesteld voor succes. De successen die de gemeente heeft benoemd, zijn getoetst bij de overige betrokkenen bij de werkplaats en eventueel aangevuld.

Gemeenten gaven in het voorjaar van 2009 aan dat elf werkplaatsen (deels) succesvol verlopen. Daarna is één werkplaats van opzet veranderd. Deze werkplaats hebben we, op verzoek van de gemeente zelf, in het vervolgonderzoek niet meegenomen, omdat ze van mening was dat de opzet nog niet ver genoeg uitgewerkt was. De bij deze tien werkplaatsen betrokken partijen delen in het algemeen de mening van de gemeente dat de werkplaats succesvol verloopt. De successen die volgens alle werkplaatsen zijn behaald, betreffen de verbetering in de samenwerking en daarmee de aansluiting tussen jeugdbeleid en jeugdzorg. We vatten de successen onder een aantal kopjes samen en maken onderscheid tussen algemene successen, successen specifiek voor de werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) en successen specifiek voor de werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2).

3.2.1 Algemene successen

Algemene successen zijn successen die voor meerdere of alle werkplaatsen gelden en die niet specifiek zijn voor de werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) of op werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2).

Gezamenlijke visie

Een belangrijk succes en vaak het startpunt van de werkplaats is een gezamenlijke visie op de noodzaak het belang van de cliënt centraal te plaatsen en instellingsoverstijgend te denken. Men gaat denken vanuit de behoeften van de cliënt en niet vanuit het aanbod van de instelling. De gezamenlijke kaderafspraken worden doorgaans vastgelegd in een convenant. Een succesfactor is als de

gezamenlijke visie op alle niveau's bestuurlijk, ambtelijk, management en uitvoerend wordt gedragen en geborgd.

Gezamenlijke werkwijze

Een succesvolle werkwijze houdt bij de meeste werkplaatsen in dat de juiste partijen en personen bij elkaar worden gebracht, zodat signalen opgepakt kunnen worden en in samenwerking de juiste hulp gevonden kan worden. In alle werkplaatsen zoeken de betrokken partijen, zowel uit het gemeentelijk voorveld als de provinciale geïndiceerde jeugdzorg en BJZ, samen naar de meest geschikte vorm van hulp, waarbij het kind, maar in veel gevallen het hele gezin centraal staat. Dit doen ze bijvoorbeeld door met elkaar te overleggen, waardoor ze meer van elkaars taken, verantwoordelijkheden en mogelijkheden te weten komen en beter weten naar wie ze kunnen doorverwijzen. De werkwijze van de instellingen wordt daarbij op elkaar afgestemd. Dat betekent dat er afspraken komen over bijvoorbeeld de manier van communiceren en de manier van verslagleggen. Sterke en korte lijnen binnen de instellingen en de mogelijkheid om problemen te kunnen opschalen zijn verder een voorwaarde om gemaakte afspraken tussen instellingen te kunnen waarmaken. Het (kunnen) genereren van bekendheid en betrokkenheid bij de bij de werkplaats betrokken partijen, zorgt ook voor het nakomen van gemaakte afspraken tussen instellingen. Een al bestaande cultuur van samenwerking tussen gemeenten helpt tot slot bij het optuigen van regionale afstemming met zorgpartners, wat leidt tot een sluitende regionale jeugdzorgketen.

Succesfactoren voor een gezamenlijke werkwijze zijn:

- de betrokken partijen voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor de cliënt;
- een traditie van samenwerking;
- beschikbaarheid van financiering voor de gezamenlijke werkwijze;
- wanneer door alle instellingen standaard bij elke casus gekeken wordt naar het hele gezin/systeem in plaats van alleen naar het kind;
- goede interactie/communicatie/samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen;
- sterke lijnen binnen de organisaties.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid/draagvlak

Voor een groot deel van de werkplaatsen geldt dat deze succesvol verloopt doordat het vertrouwen en draagvlak onder betrokken partijen zowel op management- als uitvoerend niveau, is vergroot. In het algemeen is de samenwerking gebaat bij een grote mate van enthousiasme bij de betrokken personen. Zonder dit enthousiasme en de bevoegenheid van deze personen, zouden de werkplaatsen een stuk minder succesvol verlopen. Er zou minder enthousiast samengewerkt worden, waardoor het gezamenlijke verantwoordelijkheidsgevoel minder wordt en er minder inzet wordt getoond.

Enthousiasme en bevoegenheid worden dan ook als belangrijke eigenschappen gezien voor bij de werkplaats betrokken personen. Daarnaast moeten de bij de werkplaats betrokken personen in staat zijn om samen te werken, overstijgend/analytisch/systeemgericht/cliëntgericht kunnen denken en actiegericht zijn. Ze moeten expertise hebben op hun eigen vakgebied, een stem hebben in de eigen organisatie, maar ook weten hoe andere organisaties er uit zien. Kortom een brede kijk hebben op hulpverlening aan jeugdigen. Verder moeten ze creatief naar oplossingen kunnen zoeken, kritisch naar zichzelf kunnen kijken en niet teveel opgaan in het beleid.

Bekendheid door samenwerking/professionalisering (door uitwisseling van expertise)

Een vaak genoemd succes is de grote bekendheid van de werkplaatsen onder zowel de betrokken instellingen als de mogelijke cliënten. Zowel de betrokken instellingen als de cliënten weten sneller dan voorheen de meest passende hulp te vinden. De betrokkenen bij de werkplaatsen vinden het ook een succes dat de verschillende bij de (jeugd)zorg betrokken partijen beter op de hoogte zijn van elkaars expertise, procedures, verantwoordelijkheden en elkaar sneller weten te vinden. Hierdoor treedt professionalisering op binnen de betrokken instellingen, doordat uitvoerders van elkaar leren en

zich bewuster worden van de manier waarop ze vastzitten in de werkwijze van de eigen organisatie. Als uitvoerders een beroep kunnen doen op een expertteam, zoals in de werkplaats van de gemeente Breda werkt dit kwaliteitsverhogend op de hulpverlening. In de werkplaats van de gemeente Alkmaar ziet men als neveneffect van BJZ in het ZAT dat dit tot professionalisering van de achterliggende zorgstructuur op school leidt.

In een aantal werkplaatsen is het verder een succes dat er een goede brug geslagen is tussen praktijk en beleid, waardoor de praktijk wordt vertaald naar het beleid. Uit het gezamenlijk casussen bespreken worden rode lijnen zichtbaar ten aanzien van de besluiten en die worden omgezet in gezamenlijk beleid.

Sneller procesverloop

Door meerdere werkplaatsen is aangegeven dat een belangrijk succes van de werkplaats ligt in snellere processen. Er wordt bijvoorbeeld sneller gehandeld door betrokken partijen en de doorgaande lijn staat hierbij meer centraal. Ook is in enkele werkplaatsen het proces van indicatiestelling versneld of kan er sneller passende hulp geboden worden. En er treedt efficiëntiewinst op, als de cliënt maar één keer zijn verhaal hoeft te vertellen.

Successen bij cliënten

Niet alle werkplaatsen zijn al zover dat er al resultaten bij cliënten te rapporteren zijn. Vaak zijn er geen harde cijfers, maar gaat men ervan uit dat de cliënt baat heeft bij snelle hulp en het maar één keer hoeven vertellen van zijn verhaal. In de werkplaats van de gemeente Lelystad is een evaluatieonderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat ouders tevreden zijn over het proces van indicatiestelling.

3.2.2 Successen werkplaatsen type 1

Werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) kennen naast de algemene successen ook een aantal specifieke successen.

Gezamenlijke werkwijze

Werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) verlopen verder succesvol door:

- de aanwezigheid van een risicobudget;
- de aanwezigheid van een onafhankelijk projectleider;
- constante informatievoorziening van de 1^e naar de 2^e lijn;
- gezamenlijke verantwoordelijkheid multi probleem jongeren/gezinnen.

De aanwezigheid van een risicobudget

Het risicobudget is met name relevant wanneer er snel geïndiceerde jeugdzorg geboden moet worden en er geen rekening gehouden kan worden met allerlei financiële voorwaarden en belemmeringen. Een voorbeeld van een werkplaats waar een risicobudget aanwezig is, is de werkplaats van de gemeente Hengelo. Daar kan door de aanwezigheid van het risicobudget snel gepaste zorg geboden worden, terwijl de financiering hiervan in een later stadium pas geregeld wordt. In de praktijk wordt het risicobudget echter nauwelijks aangesproken, omdat instellingen zelf oplossingen weten te verzinnen. Het lijkt dus vooral om de beschikbaarheid van het budget te gaan, dan om het daadwerkelijk te kunnen inzetten.

De aanwezigheid van een onafhankelijk projectleider

De aanwezigheid van een onafhankelijk projectleider, zoals in de werkplaatsen van de gemeenten Hengelo en Breda, heeft als voordeel dat de integrale aanpak wordt bevorderd. De projectleider

(bijvoorbeeld een procesmanager met een eigen procesmanagementbureau) overstijgt de belangen van de verschillende betrokken organisaties, neemt de tijd om moeilijke cases uit te diepen, ziet wat er niet klopt in het hulpverleningsproces en kan daarnaar handelen. Dit zijn zaken die moeilijker zijn wanneer er op gemeentelijk niveau naar oplossingen gezocht zou worden. Belangen worden niet altijd overstegen. Ook in de werkplaats van de gemeente Leiden is onafhankelijke procesondersteuning ingehuurd.

Constante informatievoorziening van de 1^e naar de 2^e lijn

Een constante informatievoorziening zorgt er verder voor dat er geen informatie verloren gaat wanneer een cliënt van de 1^e naar de 2^e lijnszorg gaat. In de werkplaats van de gemeente Breda is het zo dat wanneer een cliënt binnenkomt in de 1^e lijn (lokale voorzieningen), er direct een hulpverleningsplan opgesteld wordt. Wanneer de hulp uit de 1^e lijn niet toereikend genoeg is, zal de 2^e lijn ingeschakeld worden om te kijken of er zwaardere/geïndiceerde hulp nodig is. De informatie die verzameld is in de 1^e lijn gaat dan mee naar de 2^e lijn. Dit gebeurt op verschillende manieren. Soms schriftelijk en soms in de vorm van een warme overdracht. Wanneer geïndiceerde hulp nodig is, zal alle informatie uit zowel de 1^e als de 2^e lijn mee gaan naar de organisatie die de hulp uiteindelijk gaat bieden. Ook dit gebeurt op verschillende manieren, net als de overdracht van de 1^e lijn naar de 2^e lijn.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid multi problem jongeren/gezinnen.

Tot slot geldt voor de werkplaatsen van de gemeenten Nijmegen en Lelystad dat provincie en gemeenten zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de financiering van de zorg aan multi problem jongeren/gezinnen. Voor de werkplaats van de gemeente Nijmegen geldt dat de provincie twee jaar lang een financiering voor tien plaatsen geeft voor het bieden van ambulante hulpverlening (zonder indicatie). Deze samenwerking heeft een stevige basis in een al 20 jaar lopend project. Ook in andere werkplaatsen, zoals in de werkplaats van de gemeente Leiden, is er een traditie van regionale samenwerking waardoor de werkplaats makkelijker tot stand kon komen. Door de regionale aanpak hoeven jeugdzorginstellingen daar niet met elke gemeente in de regio andere afspraken te maken.

3.3 Successen werkplaatsen type 2

Ook de werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2) kennen een specifieke succesfactor.

Successen bij cliënten

De werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2), noemen als voordeel dat BJZ groepen cliënten binnenkrijgt die eerder niet bij BJZ terechtkwamen (multi problem jongeren/gezinnen, allochtonen, zorgmijders). Deze cliënten komen niet snel zelf om hulp vragen of vinden de jeugdzorg bedreigend. Door BJZ in het lokale domein te laten functioneren zijn ze sneller zichtbaar en laagdrempeliger om te bezoeken. Bijvoorbeeld door een medewerker van BJZ fysiek aanwezig te laten zijn in het CJG, komen cliënten automatisch in contact met BJZ.

3.4 Knelpunten

Het aantal werkplaatsen dat (deels) succesvol verloopt is in het voorjaar van 2009 groter dan in het najaar van 2008. Toch ervaart ook een groot deel van de werkplaatsen (n=9) belemmeringen. Het gaat in de meeste gevallen om belemmeringen waar men gaandeweg tegenaan is gelopen. Over de samenwerking in de werkplaats zijn de betrokkenen in het algemeen positief gestemd. Vaak wordt er dan ook al aan oplossingen gewerkt (zie paragraaf 3.5). De belemmeringen vatten we onder een aantal kopjes samen en we maken net als in de vorige paragraaf onderscheid tussen algemene knelpunten, knelpunten specifiek voor de werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van

expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) en knelpunten specifiek voor de werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2).

3.4.1 Algemene knelpunten

Knelpunten die voor (bijna) alle werkplaatsen gelden en die niet specifiek betrekking hebben op werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) of op werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2), beschrijven we hieronder.

Samenwerken met groot aantal organisaties

Voor een meerderheid van de werkplaatsen geldt dat er knelpunten worden ervaren doordat er met een groot aantal organisaties samen wordt gewerkt. Hierdoor zijn er veel verschillende visies om rekening mee te houden en dat zorgt soms voor vertraging in het besluitvormingsproces of het uitvoeringsproces. De verschillende visies ontstaan onder andere doordat de organisaties te maken hebben met verschillende wet- en regelgeving en verschillende taken en verantwoordelijkheden. Ook zijn er veel verschillende manieren van werken om rekening mee te houden. De manier waarop (intern) gecommuniceerd wordt, verschilt bijvoorbeeld per organisatie, net als de manier van (digitale) verslaglegging. Onder andere hieruit blijkt dat niet alle bij de werkplaats betrokken organisaties even ver zijn en een even grote bijdrage kunnen leveren aan de werkplaatsen. Voor enkele organisaties geldt dat de uitvoerende medewerkers nog niet de juiste vaardigheden hebben om hun werkzaamheden in het kader van de werkplaats goed uit te kunnen voeren. Ze moeten hierin bijgeschoold worden. Dit is in de werkplaats van de gemeente Leiden het geval. Daar zijn niet alle uitvoerende medewerkers direct in staat om de 1 gezin / 1 plan methodiek toe te passen en de functie van zorgcoördinator uit te voeren en krijgen hiervoor bijscholing.

Verschillen tussen gemeenten/belemmering regionale uitrol

Niet alleen de instellingen verschillen qua inzet, maar aangegeven is ook dat de gemeentelijke zorgstructuur erg verschilt wat het lastig maakt om met regionaal werkende instellingen een sluitende structuur op te zetten. In de werkplaats van de gemeente Lelystad wordt hierdoor bijvoorbeeld de uitrol van de werkplaats naar de hele provincie als knelpunt gezien. Voor deze werkplaats geldt dat de gezinscoach als hulpverlener gedetacheerd is bij BJZ en daar zelf indicaties doet. In andere delen van de provincie werken de gezinscoaches in dienst van zorgaanbieders en zijn ze casemanager, waardoor ze geen indicatie mogen doen. Dit laatste is echter de kracht van de gezinscoach en daarmee van de werkplaats, maar maakt de uitrol naar de provincie lastig.

Uitwisseling

Soms werken de betrokken partijen nog teveel vanuit hun eigen discipline, waardoor er nog niet optimaal van elkaars expertise gebruik gemaakt wordt. Dit komt bijvoorbeeld doordat de betrokkenen nog niet voldoende op de hoogte zijn van elkaars werkwijze en de mogelijkheden van samenwerking of omdat ze nog niet voldoende het gezamenlijke verantwoordelijkheidsgevoel hebben.

Financiering

De beperkte mogelijkheden van organisaties om te participeren in overlegsituaties is soms een knelpunt. BJZ heeft bijvoorbeeld beperkte financiële ruimte om ontwikkeltaken te verrichten, zoals voor een ontwikkelproces met de gemeente over de wijze van aansluiting bij het CJG. Ook binnen andere organisaties (bijvoorbeeld GGZ) speelt dat de financiering, casusgebonden is, waardoor de mogelijkheden voor overlegtijd (als deze niet door de gemeente is ingekocht), beperkt is of dit afgaat van de reguliere hulpverleningstijd.

De werkplaatsen zijn projecten en er is dus geen structurele financiering. De vraag hoe de werkwijze structureel kan worden hangt samen met de wijze waarop verschillende organisaties gefinancierd worden.

Wachlijsten

Een belangrijk knelpunt in het hulpverleningsproces, die door (bijna) alle werkplaatsen ervaren wordt, is de wachtlijstproblematiek, waardoor jongeren niet op het moment dat ze het nodig hebben doorverwezen kunnen worden naar de juiste zorg/hulp. Het gaat in de meeste gevallen dan niet om wachtlijsten bij BJZ, maar om wachtlijsten bij de jeugdzorgaanbieders, nadat BJZ een indicatie heeft afgegeven. De wachtlijstproblematiek is dan ook in een groot aantal gevallen niet een direct knelpunt van de werkplaatsen, omdat de werkplaatsen niet op daadwerkelijke plaatsing zijn gericht. Een probleem voor de werkplaatsen is dat door de wachtlijsten, overbruggingszorg nodig is, hetgeen de caseload van bijvoorbeeld gezinscoaches verhoogt, omdat zij deze zorg bieden.

Jongeren 18 – 23 jaar

Speciale aandacht vraagt de groep jongeren boven de 18. Deze zijn moeilijk te pakken te krijgen voor de hulpverlening, alleen als ze zelf hulp zoeken of een voorgeschiedenis hebben kan geïndiceerde hulp worden geboden. Dossieropbouw van jongeren tussen de 12 en 18 jaar, bijvoorbeeld door scholen is dus van belang. Lastig is de groep 18+-ers die blij is uit de jeugdzorg te zijn en juist geen geïndiceerde hulp wil. Jongeren die bijvoorbeeld niet terug willen naar een instituut en voor hun gevoel geen nazorg meer nodig hebben. Deze jongeren lopen in veel gevallen uiteindelijk toch vast, maar zolang ze niet zelf aangeven geholpen te willen worden, is er pas iets mogelijk wanneer de jongere bijvoorbeeld met justitie in aanraking komt.

3.4.2 Knelpunten werkplaatsen type 1

De werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) hebben naast de algemene knelpunten ook specifieke knelpunten.

Gebrek aan tijd voor samenwerking

Door alle ontwikkelingen in het veld van hulpverlening, sociale dienstverlening et cetera van de afgelopen periode wordt er op de werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) een grote claim gelegd op organisaties om in allerlei overleg te participeren. Dit kost veel tijd. Tijd die de organisaties niet altijd hebben. Ook wordt het soms als lastig ervaren dat de landelijke, provinciale en lokale ontwikkelingen omtrent de hulpverlening niet goed afgestemd worden, terwijl dit wel verondersteld wordt.

Gebrek aan doorzettingsmacht

Enkele betrokken partijen van de werkplaatsen in de gemeenten Breda en Hengelo geven aan dat ze het gebrek aan doorzettingsmacht als knelpunt ervaren. Zodra het expertteam in Breda een advies uitbrengt via de gezinscoach aan de tweede lijn (AMK en de Raad) en de procesmanager in Hengelo een case weg zet bij de casemanager, hebben ze hieromtrent geen doorzettingsmacht. Of het advies in Breda overgenomen wordt door de tweede lijn en de case in Hengelo opgepakt wordt door de casemanager is dus afwachten. Men is nu afhankelijk van de welwillendheid die betrokkenen voelen jegens elkaar en de verantwoordelijkheid die ze voelen ten aanzien van de cliënt.

Geen vloeiende lijn van 1^e naar 2^e lijnszorg

In de werkplaats van de gemeente Breda ervaart men een specifiek knelpunt: de nog niet vloeiend lopende lijn van de 1^e naar de 2^e lijnszorg. Overdracht van de 1^e naar de 2^e lijnszorg vindt op verschillende manieren plaats. Soms is er sprake van warme overdracht, maar in andere gevallen vindt alleen schriftelijke overdracht plaats. Er is ook geen centrale dossiervorming, iedere instelling

maakt een eigen cliëntdossier aan. Verder wordt aangegeven dat in vergelijking met de zorg die in de 1^e lijn geboden wordt, de zorg van de 2^e lijnszorgaanbieders als mager wordt ervaren. In de 2^e lijn wordt namelijk nog te veel aanbodgericht gewerkt. Dit houdt in dat er voor een bepaalde vraag een bepaald aanbod staat en als dit aanbod uitgevoerd is, wordt het geëvalueerd. Als de zorgaanbieder op dat moment van mening is dat het doel behaald is, stopt de hulp. Dit is echter niet altijd de juiste beslissing, want er spelen soms meer problemen die nog niet allemaal opgelost zijn door de geboden hulp.

3.4.3 Knelpunten werkplaatsen type 2

Naast knelpunten die specifiek zijn voor de werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1), zijn er ook knelpunten specifiek voor de werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2).

Aanpassing werkplaats in verband met beleidswijzigingen

Door de ontwikkeling van CJG's en de kerntakendiscussie van BJZ zijn de werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2) in een overgangsfase, waarbij een heroriëntatie plaatsvindt op de taken die tot nu toe door medewerkers van BJZ werden gedaan. De preventieve taken en vroeghulp moeten worden overgedragen aan instellingen onder gemeentelijke regie. Vanuit de partijen die een werkwijze vanuit de praktijk hebben opgebouwd, bestaat echter weerstand. Bijvoorbeeld vanuit de scholen, de gemeente en de jeugdzorginstellingen. Deze kunnen soms moeilijk wennen aan een verandering in een al langer bestaande en in hun ogen goed functionerende werkwijze.

Afstemming verantwoordelijkheden

Door het samenwerken met een groot aantal organisaties hebben de werkplaatsen verder te maken met verschillende financiële structuren en agenda's. Een deel van de organisaties die hulp bieden bij opgroei- en opvoedproblemen, wordt gefinancierd vanuit gemeentelijk budget. De organisaties die in het algemeen hulp bieden bij ernstige opgroei- en opvoedproblemen, worden gefinancierd door de provincie (zie hoofdstuk 2). Duidelijkheid en afstemming over de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken partijen is daarom belangrijk. Dit is ook waar men in de werkplaatsen van de gemeenten Zaanstad, Dordrecht en Alkmaar naar op zoek is. Deze werkplaatsen hebben allemaal betrekking op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2). In Zaanstad werd bijvoorbeeld tot voor kort het Schoolmaatschappelijk Werk (SMW) uitgevoerd door BJZ (de gemeente kocht SMW in bij BJZ). De provincies en stadsregio waar deze gemeenten onder vallen, hebben echter aangegeven dat uitvoerende taken in het gemeentelijk domein niet meer onder de kerntaken van BJZ vallen en dat het SMW door een gemeentelijk gefinancierde organisatie uitgevoerd moet gaan worden. In de andere werkplaats van de gemeente Zaanstad (BJZ in de wijk) vindt op dit moment een heroriëntering plaats. De activiteiten van de werkplaats wijken namelijk wezenlijk af van de werkwijze van de rest van de stad, die in het kader van de CJG-vorming steeds duidelijker vormen aanneemt.

Continuïteit personeel

In de werkplaatsen van de gemeente Zaanstad ervaren de betrokken instellingen belemmeringen doordat er de afgelopen periode personeelwisselingen plaats hebben gevonden bij de betrokken partijen. Hierdoor is veel tijd verloren gegaan aan het inwerken van nieuwe mensen en is er kennis verloren gegaan over het kader en de doelen van de werkplaatsen en de taken/verantwoordelijkheden van de betrokken partijen en hebben de uitvoerenden te weinig sturing gekregen.

Samenvattend valt op dat de successen zowel gezien worden op procesniveau, op instellingsniveau en uiteindelijk op cliëntniveau, en dat de knelpunten voornamelijk worden gezien op procesniveau en systeemniveau.

3.5 Oplossingen

Voor sommige knelpunten hebben de werkplaatsen al een oplossing bedacht of gaven ze suggesties.

Samenwerken met groot aantal organisaties

Volgens de betrokkenen kan een groot deel van de knelpunten in de samenwerking opgelost worden door betrokken partijen nog meer informatie uit te laten wisselen. Er moet nog meer gecommuniceerd worden. Men moet elkaar nog meer op de hoogte brengen van de eigen taken, verantwoordelijkheden en mogelijkheden binnen het hulpverleningsproces. Op deze manier krijgen de betrokkenen nog beter zicht op de verschillende visies, de verschillende manieren van werken en de verschillende manieren waarop organisaties gefinancierd worden. Door gebruik te maken van bestaande samenwerkingsrelaties, is er al wederzijdse bekendheid en kan er snel worden gehandeld.

Verschillen tussen gemeenten

Om een regionaal sluitende structuur op te zetten is het van belang dat de gemeentelijk zorgstructuren meer op elkaar afgestemd zijn, zodat bijvoorbeeld, in naam dezelfde functies, ook van dezelfde taakomschrijving zijn voorzien en van dezelfde randvoorwaarden. Het kan helpen om een werkplaats gelijk vanaf het begin regionaal op te zetten.

Continuïteit personeel

Voor het probleem van verloop van personeel is niet echt een oplossing genoemd. Wel is aangegeven dat het goed is te zorgen voor vaste contactpersonen in overlegsituaties. De beperkte financiële ruimte voor overleg kan opgelost worden doordat de betrokken partijen in gaan zien dat de samenwerking meer oplevert dan kost.

De aanwezigheid van een risicobudget werkt goed. Verder wordt gesuggereerd dat er moet worden nagedacht over welke financiering en welke financieringsvrijheid er nodig is voor betrokken organisaties en voor BJZ, waarbij niet alleen op uren per casus wordt afgerekend.

Meestal stranden projecten omdat de financiering stopt. Het is op dit moment in het algemeen in de jeugdzorg moeilijk om structurele middelen te verkrijgen. Enkele werkplaatsen moeten elk jaar geld bij elkaar sprokkelen. Om werkplaatsen nog beter te laten slagen is het volgens de betrokken partijen nodig dat de provincies en gemeenten gaan nadenken over hoe ze de werkplaats structureel kunnen maken.

Wachlijsten

In een aantal werkplaatsen zijn afspraken gemaakt om te proberen de wachlijsten terug te dringen, bijvoorbeeld in Breda, Hengelo en Alkmaar. In Breda komen cliënten met een indicatie van BJZ bij de GGZ niet meer op de reguliere wachtlijst te staan, maar krijgen via een zij-ingang hulp aangeboden. Daarnaast geldt voor de cliënten die na 15 april 2009 worden aangemeld bij de Raad voor de Kinderbescherming dat ze niet meer op de wachtlijst komen te staan, maar direct in behandeling worden genomen. Voor de cliënten die nog op de wachtlijst staan, is een apart team ingeschakeld om ze zo snel mogelijk in behandeling te nemen. Dit om ook de reguliere wachlijsten terug te dringen. In Hengelo zijn afspraken gemaakt dat cliënten die via de werkplaats worden aangemeld, voorrang krijgen op de wachtlijst van de geïndiceerde zorg, omdat die in veel gevallen urgenter zijn dan andere. In Alkmaar krijgen via het ZAT verwezen cliënten een versnelde indicatiestelling door BJZ. In de praktijk blijkt wel dat deze afspraken over voorrang niet altijd worden nagekomen, het hangt af van de mensen en de bekendheid met de werkplaats en ook van interne procedures binnen instellingen.

Aanpassing werkplaats in verband met beleidswijzigingen

Bij de werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2) zijn deze taken overgedragen aan een andere organisatie of is men bezig de afstemming met CJG vorm te geven om te voorkomen dat er taken overlappen. Het heeft bij alle partijen de voorkeur dat gemeente, BJZ en provincie samen afspraken maken over de vorm van aansluiting die BJZ op het lokale veld krijgt.

Gebrek aan doorzettingsmacht

Als professionals elkaar goed kennen en gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen zou doorzettingsmacht niet meer actief gebruikt hoeven te worden. Dan lossen partijen gezamenlijk problemen op. Door gezamenlijke verantwoordelijkheid gaan er nog meer ‘deuren’ open en is er nog meer haalbaar met betrekking tot de hulpverlening aan de cliënt. Met andere woorden er worden samen manieren gezocht om snel hulp te kunnen bieden en te zorgen dat cliënten niet op wachtlijsten terecht komen. Om ook de organisaties met de wachtlijsten duidelijk te maken dat deze lijsten echt een probleem zijn en het hulpverleningsproces vertragen, wordt geopperd dat het handig is zou kunnen zijn om deze organisaties ook deel te laten nemen aan de werkplaats. Op deze manier raken ze meer betrokken bij het proces en ontstaat er ook bij hen een gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel en het gevoel dat er dringend iets gedaan moet worden aan de wachtlijsten.

3.6 Succesfactoren

Na het benoemen van de reeds behaalde successen, de ervaren knelpunten en de mogelijke oplossingen voor deze knelpunten is door de werkplaatsen aangegeven wat aanwezig is om de werkplaats succesvol te laten verlopen. Deze succesfactoren zijn onder te verdelen in factoren op het niveau van sturing en organisatie, draagvlak/betrokkenheid, financiering en andere randvoorwaarden.

Sturing en organisatie:

- zorg voor een gezamenlijke visie;
- zorg voor een gezamenlijke werkwijze;
- leg afspraken tussen organisaties vast in een convenant en spreek af hoe deze binnen de organisatie geborgd worden;
- maak gebruik van bestaande samenwerkingsrelaties, zodat snel gehandeld kan worden wanneer snel hulp nodig is;
- zorg voor afstemming tussen landelijke en regionale ontwikkelingen;
- zorg dat er regie gevoerd wordt over het grote aantal ontwikkelingen/overleggen (CJG, verwijsindex, veiligheidshuis, passend onderwijs et cetera), anders raken betrokkenen verstrikt;
- zorg voor een onafhankelijke projectleider, zodat er een integrale aanpak ontstaat;
- zorg voor goede lijnen binnen organisaties zodat problemen opgeschaald kunnen worden naar managementniveau.

Draagvlak/betrokkenheid

- zorg voor bekendheid van de werkplaats onder zowel de betrokken partijen als de cliënten;
- zorg dat betrokken partijen elkaar goed kennen, zodat ze op de hoogte zijn van elkaars mogelijkheden;
- zorg dat alle betrokken partijen samenwerken om de meest geschikte vorm van hulp te vinden, waarbij het kind/gezin centraal staat;
- zorg dat er een gezamenlijke verantwoordelijkheid heerst onder de betrokken partijen, zodat doorzettingsmacht niet nodig is;

- zorg voor vertrouwen/draagvlak onder de betrokken partijen;
- zorg voor enthousiaste betrokkenen.

Financiering

- zorg voor afstemming tussen de provincie en de gemeente wat betreft financieringsmogelijkheden;
- zorg voor structurele financiering om een werkplaats vervolg te geven;
- zorg voor een risicobudget, zodat er direct hulp verleend kan worden als dat nodig is en de financiering op een later tijdstip geregeld kan worden.

Randvoorwaarden

- zorg voor continuïteit in personeel;
- zorg voor een constante informatievoorziening/vloeiende lijn van de 1^e naar de 2^e lijnszorg, zodat cliënten maar één keer hun verhaal hoeven te doen en er geen informatie verloren gaat;
- zorg ervoor dat er geen wachtlijsten zijn die de hulp vertragen;
- zorg dat betrokken partijen elkaar blijven ontmoeten, anders ebt het succes van de werkwijze weg.

4 Conclusie

4.1 Inleiding

De aansluiting van het gemeentelijk jeugdbeleid en de geïndiceerde jeugdzorg kan op verschillende manieren plaats vinden. De werkplaatsen van de G27-gemeenten Alkmaar, Amersfoort, Breda, Dordrecht, Hengelo, Leeuwarden, Leiden, Lelystad, Nijmegen, Venlo en Zaanstad maken dit duidelijk. Globaal is het doel van alle werkplaatsen het snel bieden van passende hulp door uit te gaan van de behoeften van de cliënt in plaats van uit te gaan van het aanbod van de instellingen en een vloeiende overgang tussen de lokale ambulante en de geïndiceerde zorg. In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste conclusies.

4.2 Belangrijkste conclusies

Uit het onderzoek is een aantal belangrijke successen, knelpunten en oplossingen naar voren gekomen. De successen worden zowel gezien op procesniveau als op instellingsniveau en cliëntniveau. De knelpunten en oplossingen daarentegen worden vooral gezien op procesniveau en systeemniveau.

Successen in relatie tot de oorspronkelijke knelpunten

Gemeenten hadden verschillende aanleidingen (knelpunten) om de werkplaats te starten. We zijn nagegaan in hoeverre de werkplaatsen hebben bijgedragen aan de oplossing van de knelpunten. De werkplaatsen die betrekking hebben op de bundeling van expertise en verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak (type 1) zijn soms nog niet zo lang bezig met de samenwerking, de successen die worden benoemd hebben daardoor veelal betrekking op ervaringen met de samenwerking zelf, zoals van elkaar leren, elkaars organisatie leren begrijpen. Bij de werkplaatsen met een beperkt aantal partners, is concrete samenwerking al van de grond gekomen en zijn al successen te melden, namelijk meer continuïteit in de zorg voor cliënten of een snellere indicatiestelling. De werkplaatsen die gericht zijn op een integrale aanpak van multiprobleemgezinnen merken dat het zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de cliënt en het over de eigen organisatiegrenzen heen leren kijken ertoe leidt dat er daadwerkelijk oplossingen voor de cliënt komen.

Ook de overdracht van informatie en afstemming van zorgcoördinatie tussen ambulante en geïndiceerde zorg door met experts bij elkaar te komen, is een succes dat leidt tot meer continuïteit in de zorg en betere hulp voor de cliënt.

De werkplaatsen die betrekking hebben op de aanwezigheid van BJZ in het lokale domein (type 2) hadden te kampen met te lange lijnen in de keten en geen soepele overdracht. De oplossing die de werkplaatsen hadden uitgewerkt door BJZ preventieve taken in het ZAT of in de wijk te laten doen was op zich succesvol, maar is doordat BJZ haar kerntaken heeft herzien inmiddels aan heroriëntatie toe. Het bundelen van taken binnen één persoon of organisatie om zo een snelle doorstroom en drempelloze toeleiding naar geïndiceerde zorg te bevorderen, was als werkwijze succesvol omdat het leidde tot sneller procesverloop en het vanuit het voorveld naar BJZ toeleiden van cliënten die anders niet makkelijk daar binnenkomen.

Veel mogelijk

Belangrijkste conclusie is dat de werkplaatsen aantonen dat er veel mogelijk is en bereikt kan worden in de afstemming jeugdbeleid en jeugdzorg door samenwerking tussen betrokkenen. Er is voldoende ruimte binnen het stelsel om via afspraken tussen uitvoerende organisaties processen te stroomlijnen.

Het samenwerken wordt echter ook als belemmering gezien. Was het probleem in het verleden het gebrek aan samenwerking, het huidige probleem lijkt te zitten in de afstemming van de grote hoeveelheid verschillende visies, werkwijzen, manieren van communiceren en verslaglegging.

Bijlage 1: Werkplaats beschrijvingen

Deelname door BJZ aan ZAT Gemeente Alkmaar

Aanleiding

De aanleiding voor de werkplaats 'Deelname door BJZ aan ZAT' was het willen bundelen van het School Maatschappelijk Werk (SMW) en de jeugdzorgexpertise in één persoon, om te zorgen voor korte lijnen binnen de zorgstructuur op school, de ambulante hulpverlening en de indicatiestelling.

Doelstellingen

Het doel van de werkplaats is het maken van een snelle schakeling tussen de beoordeling van de hulpvraag naar de zorg.

Doelgroep

Multi probleem jeugdigen/gezinnen.

Werkwijze

De werkwijze is voor PO en VO verschillend. BJZ neemt in het VO deel aan het ZAT. Hierdoor wordt de zorgstructuur in de school ondersteund, waardoor de aanpak effectief is als het om jeugdzorgproblematiek gaat. Ook ontstaat er een sluitende aanpak voor de jeugdigen en ouders wanneer binnen de zorgstructuur van school geconstateerd wordt dat er een jeugdzorgtraject gewenst/noodzakelijk is, waarvoor de verantwoordelijkheid niet bij het onderwijs ligt. Voor het PO is er een aantal bovenschoolse ZAT's in ontwikkeling, deze moeten in oktober 2009 starten, in combinatie met het CJG (er wordt in het CJG vergaderd en er komt een jeugdarts bij het ZAT). Op dit moment is er een bovenschools consultatieteam (samenwerking tussen BJZ, MEE en WSNS) en een achterliggend schakeloverleg dat de zorgstructuur van het basisonderwijs versterkt.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Uitvoering
Primair onderwijs	Uitvoering
Voortgezet onderwijs	Uitvoering
Provincie	Afstemming
Gemeente	Afstemming
Algemeen Maatschappelijk Werk	Afstemming

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- de betrokken partijen zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen;
- BJZ doelgroepen bereikt die ze anders niet bereikt;
- BJZ al in een vroeg stadium problemen ziet;
- ouders via school op een laagdrempelige manier in contact kunnen komen met BJZ;
- de zorgstructuur van het onderwijs centraal staat en vervolgens gekeken wordt welke ketenpartners aan kunnen sluiten;
- de link naar zwaardere vormen van zorg makkelijker gaat, doordat BJZ expertise heeft over jeugdhulpverlening;
- er bij wachtlijsten zolang zelf hulp geboden wordt;
- scholen een signalerende rol vervullen en ondersteuning krijgen bij het bieden van hulp;
- sneller kan worden doorverwezen naar geïndiceerde jeugdzorg, omdat BJZ in het ZAT zit;

- de opzet regionaal en dekkend is.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- er vindt een heroriëntering plaats op de kerntaken van BJZ;
- de financiering van BJZ en provincie eindigt;
- de snelle indicatistelling van BJZ (binnen 3 weken) kan niet altijd waargemaakt worden door drukte;
- door de veelheid aan nieuwe ontwikkelingen raken uitvoerders op scholen het zicht kwijt.

Randvoorwaarden/oplossingen

- om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:
- er bestuurlijke steun vanuit de provincie is;
- er provinciale financiering is;
- BJZ zich niet terugtrekt op kerntaken, maar outreachend blijft werken.

Looptijd

Schooljaar 2007/09 – niet eindig. Het consultatiepunt PO zal onderdeel moeten worden van het CJG. De inkooprelatie BJZ en scholen/gemeenten is door de provincie verbroken. Ambulante hulp vanuit BJZ wordt afgebouwd en daarmee de deelname van BJZ (via SMW) in ZAT-VO.

Bronnen

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

Vangnet Jeugd (bemoeizorg)

Gemeente Alkmaar

Aanleiding

Het kader voor de werkplaats 'Vangnet Jeugd (bemoeizorg)' van de gemeente Alkmaar is Helpende Hand In de Wijk (HHIW). Dit biedt praktische hulp en bemoeizorg voor multiproblem-gezinnen in een viertal gemeenten. Het vangnet Jeugd is een overleg voorgezeten vanuit het team HHIW.

Doelstellingen

Het doel van de werkplaats is het bundelen van de aanpak van BJZ, de gemeente en JHV bij multi problem gezinnen.

Doelgroep

Multi problem gezinnen.

Werkwijze

In een werkteam multi problem gezinnen, waarin BJZ, de gemeente en o.a. Verslavingszorg, JGZ, politie, Leerplicht deelnemen, komen signalen vanuit onder andere het ZAT, BJZ en meldingsformulieren van de politie binnen. In dit team wordt vervolgens besloten of iemand in aanmerking komt voor bemoeizorg en wie de zorg gaan bieden. Per 1 juli is dit echter veranderd. BJZ biedt namelijk geen ambulante hulp meer. Een zorginstelling (Parlan) heeft dit van BJZ overgenomen.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Gemeente	Coördinatie
CJG	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Uitvoering
Provincie	Afstemming
MEE	Afstemming
Algemeen maatschappelijk werk	Afstemming
Primair onderwijs	Afstemming
Peuterspeelzaalwerk	Afstemming
Kinderopvang	Afstemming
Welzijnsorganisatie	Afstemming
Politie	Afstemming
Woningbouwcorporaties	Afstemming
Meldpunt Kindermishandeling	Afstemming
Buurtnetwerk JHV	Afstemming

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- betrokken partijen goed samenwerken;
- betrokken partijen elkaar ook buiten de reguliere vergadermomenten weten te vinden;
- de zorg gereguleerd kan worden, omdat deze niet op indicatie gaat;
- er preventief gewerkt kan worden;
- er opgeschaald kan worden;
- deze kleinschalig is.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- er vindt een heroriëntering plaats op de kerntaken van BJZ;
- er wordt niet altijd naar de achterliggende problemen gekeken van een cliënt;
- niet alle gemeenten zijn even ver met de aanpak van multi problem gezinnen.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er bestuurlijke steun is vanuit de provincie;
- er provinciale financiering is;
- BJZ zich niet moet terugtrekken op kerntaken maar outreachend moet blijven werken.

Looptijd

2005 – niet eindig.

Bronnen

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

Van signaal naar zorg in 2 weken

Gemeente Amersfoort

Aanleiding

Voor de gemeente Amersfoort waren problemen als langs elkaar heen werken, onvoldoende zicht op de problematiek en als gemeente te weinig kunnen sturen en geen zeggenschap hebben over de jeugdzorg, aanleidingen om de werkplaats 'Van signaal naar zorg in 2 weken' te starten.

Doelstellingen

Het doel van de werkplaats is het realiseren van een sluitende aanpak. Eerder, beter, sneller de juiste hulpverlening op het juiste moment voor kind en gezin.

Doelgroep

Multi-problem kinderen en gezinnen.

Werkwijze

De werkwijze is op het moment van ons onderzoek nog niet gereed.

Betrokkenen

Op het moment van ons onderzoek is nog niet bekend welke partijen betrokken zouden worden bij de werkplaats.

Successen

Doordat de werkplaats op het moment van ons onderzoek nog niet van start was gegaan, zijn er nog geen successen te benoemen.

Knelpunten

Ook de knelpunten zijn op het moment van ons onderzoek nog niet te benoemen.

Randvoorwaarden/oplossingen

Net als de successen en de knelpunten zijn ook de voorwaarden die nodig zijn om de werkplaats te laten slagen op het moment van ons onderzoek nog niet bekend.

Looptijd

Onbekend.

Bronnen

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

Expertteam Samen Starten Breda

Gemeente Breda

Aanleiding

De aanleiding tot het 'Samen Starten' initiatief vormden de in Operatie Jong gesignaleerde knelpunten in de jeugdzorgketen. Deze waren tevens van toepassing op de gemeente Breda:

- de systematische selectie is gebrekkig;
- de interventies zijn onvoldoende evidence based en worden versnipperd aangeboden;
- de overdracht en het gebruik van informatie is onvoldoende;
- de overdracht van informatie is niet (eenduidig) vastgelegd;
- eerder verzamelde informatie wordt door achterliggende voorzieningen nauwelijks gebruikt bij diagnose en indicatiestelling;
- doorverwijzen naar zwaardere zorg verloopt niet soepel;
- er wordt te weinig outreachend gewerkt;
- het ontbreekt aan hulpverleners die aanspreekbaar zijn;
- de zorgcoördinatie vanuit de eerste en tweede lijn sluiten niet of nauwelijks aan.

Specifiek voor de gemeente Breda was er daarnaast de behoefte aan verbetering van de kwaliteit en continuïteit van het zorgproces in de gehele keten.

Het Expertteam is een onderdeel van het Samen Starten initiatief en een belangrijke schakel tussen de eerste en de tweede lijnszorg en tussen vrijwillige en gedwongen hulpverlening.

Doelstellingen

Het doel van het Expertteam is het verbeteren van de hulpverlening aan gezinnen met complexe problematiek die zich in het grijze vlak tussen eerste en tweede lijnszorg begeven.

Doelgroep

Kinderen tot ongeveer 12 jaar die opgroeien in risicogezinnen.

Werkwijze

Het Expertteam bestaat uit een negental (gedrags)deskundigen uit de eerste en de tweede lijnszorg. Deelnemers van het Expertteam beschikken over kennis van voorkomende complexe problematiek in gezinnen met kinderen. Het Expertteam geeft ondersteuning aan de jeugd- en gezinscoaches. Deze kunnen multiprobleemgezinnen, waarvan ze twifelen of die vanuit de eerste lijn begeleidbaar zijn, voorleggen aan dit team. Het Expertteam adviseert of het betreffende gezin al dan niet thuishoort in de eerste- en de tweedelijnszorg en hoe de hulpverlening er naar haar mening het beste uit zou kunnen zien. Daarnaast doet het Expertteam aanbevelingen over het verbeteren van de zorgketen rondom risicogezinnen en wordt gestreefd naar eenheid van taal denken en handelen in de gehele zorgketen rondom risicogezinnen.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Gemeente	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
MEE	Uitvoering
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Uitvoering
Algemeen Maatschappelijk Werk	Uitvoering
CJG	Uitvoering
Consultatiebureau	Uitvoering
Meldpunt Kinder mishandeling	Uitvoering
Raad voor de Kinderbescherming	Uitvoering
GGZ (jeugd en volwassenen)	Uitvoering

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- er gewerkt wordt met een stabiele groep experts;
- de experts praktijkervaring hebben, maar ook een stem in de organisatie waar ze voor werken, op een abstracte manier kunnen denken, om kunnen gaan met zorgwekkende situaties, hart hebben voor het team, niet alleen weten hoe hun eigen organisatie er uit ziet, maar ook hoe andere organisaties er uit zien, enthousiast zijn en bereid zijn om samen te werken;
- niet geïndiceerde zorg ingezet kan worden, geïnitieerd door de gemeente;
- er een constante informatievoorziening is naar de volgende lijn;
- het team snel zorg kan leveren;
- de expertise van het team groot is, omdat er vanuit verschillende organisaties experts komen;
- er creatief naar oplossingen wordt gezocht;
- er gedegen nagedacht wordt over casussen;
- er wordt overstijgend gedacht, niet alleen vanuit de eigen organisatie;
- iedere expert vanuit de eigen organisatie gefinancierd wordt;
- er sluiptwegen te bedenken zijn;
- er korte lijnen naar verschillende achterbannen zijn;
- de kennis van de sociale kaart groot is;
- het kind centraal staat;
- er systeemgericht gedacht wordt;
- doordat alle hulpverleners worden getraind in hetzelfde risicotaxatie-instrument ontstaat eenheid van denken, taal en handelen ten opzichte van het inschatten van en omgaan met risicotaxatie in de hele keten.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- de verslaglegging van de vergaderingen heeft verbetering nodig;
- de dossiervorming van de gezinscoaches moet concreter en vollediger;
- er is chronisch tijdgebrek voor de bespreking van alle casuïstiek;
- er wordt te weinig overlegd;
- er is geen terugkoppeling door de gezinscoach aan het expertteam over het advies van het team;
- er is een gebrek aan doorzettingsmacht;
- de overdracht van de 1^e naar de 2^e lijn verloopt op verschillende manieren;
- de wachtlijsten van de geïndiceerde zorg;
- er is een gebrek aan expertise van zorgverleners;
- de juridische onmogelijkheden en regels van de verschillende organisaties;
- de hulp is nog te vaak alleen gefocust op het kind in plaats van het gezin;

- door de grote hoeveelheid betrokken organisaties kan je niet snel doorpakken;
- gebrek aan overzicht goede initiatieven.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er bestuurlijke steun vanuit de gemeente is;
- er blijvende betrokkenheid is van alle betrokken overlegpartijen;
- er continuïteit is in personeel.

Looptijd

2005 – niet eindig.

Bronnen

Convenant Samen Starten. (2007). Breda.

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

Projectgroep Samen Starten. (2007). Werkwijze Samen Starten. Breda.

Onderzoek: Aanwezigheid van BJZ in het lokale domein Gemeente Dordrecht

Aanleiding

De verbinding tussen preventief jeugdbeleid/schoolmaatschappelijk werk en geïndiceerde jeugdzorg/BJZ team Toegang is natuurlijk tot stand gebracht doordat beide functies deel uitmaken van één organisatie. Nu de provincie hierin een knip wil aanbrengen (door het afstoten van de taak van schoolmaatschappelijk werk) is er behoefte aan beschrijvend en evaluatief onderzoek naar de manier waarop de huidige werkwijze bijdraagt aan een efficiënte (kortere wachttijd, snellere indicatiestelling) en klantvriendelijke aansluiting jeugdbeleid/jeugdzorg.

Doelstellingen

Het onderzoek moet ertoe bijdragen dat de huidige aansluiting tussen de lokale en de geïndiceerde jeugdzorg behouden blijft/verbeterd wordt, hetgeen bijdraagt aan de klantvriendelijkheid en kortere wachttijden.

Doelgroep

Gemeente, BJZ.

Werkwijze

Door, middels onderzoek, vast te leggen hoe het voorwerk in het lokale veld voor eventuele toekomstige indicatiestelling op dit moment plaatsvindt, willen we bijdragen aan behoud/verbetering van een snelle, efficiënte en integrale indicatiestelling als de voorpostfunctie van BJZ in het SMW in de toekomst verdwijnt.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Gemeente	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
Extern onderzoeker	Uitvoering
Primair onderwijs	Afstemming
Voortgezet onderwijs	Afstemming

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- het onderzoek geeft antwoord op de vraag hoe de werkprocessen van SMW in relatie tot de aansluiting BJZ lopen en welke voordelen en verbeterpunten daarin te traceren zijn.

Knelpunten

Naast het succes is er ook een knelpunten te noemen:

- er moet een nieuwe uitvoeringspartner voor het SMW worden gezocht, omdat BJZ het SMW niet meer als kerntaak ziet.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er bestuurlijke steun is vanuit de gemeente;
- er gemeentelijke financiering is.

Looptijd

Januari 2009 – mei 2009. Vervolgens zal op zoek gegaan worden naar een nieuwe uitvoeringspartner voor het SMW, omdat BJZ vasthoudt aan de lijn: BJZ moet terug naar haar kerntaken en daar hoort SMW niet meer bij. De aanbevelingen van het onderzoek worden gebruikt bij het maken van afspraken met de nieuwe uitvoerder en moeten BJZ bij de les houden.

Bronnen

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.
Mourits projektontwikkeling. (2009). School Maatschappelijk Werk en de aansluiting met de geïndiceerde jeugdzorg. Dordrecht. (onder embargo).

Multi Problem Single Approach/Anpakk'n **Gemeente Hengelo/Netwerkstad Twente (gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo en Oldenzaal)**

Aanleiding

Rond jongeren met zware meervoudige problematiek is er sprake van een veelheid aan zorgverleners, afkomstig uit verschillende leefdomeneinen. Zij verlenen, gevraagd en ongevraagd, verschillende diensten, maar weten van elkaar onvoldoende dat ze dit doen en wat ze doen. Jongeren met zware meervoudige problematiek hebben zo, vrijwillig of gedwongen, met meerdere instanties van doen. Elke instantie richt zich op een deel van de problematiek. Er ontbreekt daarbij een verantwoordelijke voor het geheel. Deze fragmentarische aanpak wordt bovendien bevorderd door het doelgroep- en beroepsgestuurde systeem (indicatiestelsel, subsidieregels en uitsluitingscriteria). Om genoemde knelpunten op te lossen of te omzeilen en daarmee de hulpverlening aan deze jongeren optimaal in te richten is het project Anpakk'n gestart op initiatief van de provincie.

Doelstellingen

Het doel van Anpakk'n is begeleidingstrajecten te (laten) ontwikkelen die zo min mogelijk gehinderd worden door verschillen in regelgeving, financiering of werkprocessen. Uitgangspunten zijn:

- er is sprake van integrale indicatiestelling. De indicatie is een passe-partout. Geen herhaalde of opeenvolgende indicatiestelling;
- operationele sturing op cliëntniveau: één cliënt, één dossier, één coördinator/hoofdaannemer, één handelingsplan;
- de vraag van de cliënt is leidend voor de inrichting en uitvoering van het handelingsplan;
- ongestoorde voortgang van het handelingsplan; geen wachtlijsten en wachttijden (=capaciteitsgarantie);
- er worden in beginsel geen uitsluitingscriteria gehanteerd;
- interne regels en werkprocessen van instellingen/organisaties worden flexibel toegepast;
- flexibiliteit in toepassing van wettelijke regelgeving;
- verantwoording en risicoverdeling achteraf;
- doelrealisatie als afrekenmachine.

Doelgroep

Jongeren met zware meervoudige problematiek.

Werkwijze

Het project wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van een stuurgroep waarin de overheden/zorgfinanciers zijn vertegenwoordigd. De stuurgroep heeft een projectleider aangesteld die de bevoegdheid heeft om, op voordracht van de casuïstieknetwerken in de verschillende gemeenten, jongeren aan te merken als 'Anpakk'n jongere'. De betrokken instellingen worden per individuele cliënt op de hoogte gesteld. De hulpverleningstrajecten worden uit de reguliere middelen van zorg, begeleiding en dergelijke bekostigd. De voortgang van de zorg dient niet belemmerd te worden door vraagstukken als rechtmatigheid van financiering. Indien noodzakelijk worden kosten achteraf verdeeld en verrekend. De projectleider rapporteert via een ambtelijke begeleidingsgroep aan de stuurgroep over voortgang, knelpunten en gevonden oplossingen.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Provincie	Coördinatie
Gemeente	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
MEE	Uitvoering
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Uitvoering
Algemeen Maatschappelijk Werk	Uitvoering
Bureau Leerplicht	Uitvoering
RIAGG	Uitvoering
Consultatiebureau	Uitvoering
Schoolbegeleiding	Afstemming
Primair onderwijs	Afstemming
Voortgezet onderwijs	Afstemming
Peuterspeelzaalwerk	Afstemming
Welzijnsorganisatie	Afstemming
Politie	Afstemming
Woningbouwcorporaties	Afstemming
Meldpunt Kindermishandeling	Afstemming

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- deze een pakkende en herkenbare naam heeft, ondersteund door een passend beeldmerk;
- deze een passende en werkbare structuur heeft;
- de projectleider onafhankelijk is;
- de projectleider in staat is het project een gezicht te geven en betrokkenen te genereren;
- de projectleider enthousiast/creatief is;
- casus soms voor gaan op wachtlijsten;
- er daadwerkelijk problemen opgelost worden;
- de jongere centraal staat/de casus leidend is;
- er voldoende interactie is tussen uitvoering en beleid;
- betrokkenen veel samenwerken en elkaar op de hoogte houden;
- er een risicobudget voor handen is.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- de fase waarin de zorgstructuur zich bevindt verschilt per gemeente;
- te weinig beschikbare tijd;
- wachtlijsten;
- doordat nog niet iedereen Anpakk'n kent komt voorrang op de wachtlijsten niet altijd van de grond;
- er is een gat in de jeugdzorg voor jongeren van 18 – 23 jaar;
- door de voorfinanciering (risicobudget) gaan sommigen achter over leunen en is vervolfinanciering lastig, want die komt niet vanzelf;
- sommige hulpverleners blijven toch vanuit de eigen organisatie denken;
- bij sommige organisaties moet productie gedraaid worden en is er weinig tijd voor het bijwonen van Anpakk'n;
- afstemming tussen justitie en reclassering;
- geen macht procesmanager over casemanager;
- verschillende financieringsstromen;
- verschillende wet- en regelgeving.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er bestuurlijke steun is vanuit de provincie;
- er bestuurlijke steun is vanuit de gemeente;
- er financiering per case is;
- alle uitvoerende partijen een kindcentrale aanpak nastreven;
- er na indicatie directe aansluiting is op daadwerkelijk hulpverlening (geen wachtlijsten);
- zorgverleners moeten elkaar blijven ontmoeten;
- structurele inbedding.

Looptijd

2007 – eind 2009, na tussenevaluatie halverwege 2009 wordt bekeken of en hoe het project wordt voortgezet.

Bronnen

Bestuur & Management Consultants. (2007). Anpakk'n * niet teut'n en kwaak'n. Amersfoort.

Bestuur & Management Consultants. (2007). Versnellen en verbinden * doorpakken met Anpakk'n. Routekaart. Amersfoort.

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

Stuurgroep. (2008). Brief 'Anpakk'n'. Zwolle.

Stuurgroep. (2008). Informatie voor aanmelders.

Inventarisatie indicatiestelling 0 – 23 jaar in het kader van CJG

Gemeente Leeuwarden

Aanleiding

De aanleiding van de werkplaats was dat de gemeente Leeuwarden in het kader van toeleiding naar hulp en doorverwijzing tot de conclusie kwam dat er rond de indicatiestelling veel onduidelijkheid is voor professionals en ouders.

Doelstellingen

De werkplaats kent een drietal doelen:

- inventariseren van vormen van indicatiestelling voor jongeren van 0 – 23 jaar (het hoe, wat, wanneer en waar);
- het vastleggen van de resultaten in een handig stroomschema voor de professionals en ouders;
- het komen met aanbevelingen.

Doelgroep

Jongeren van 0 – 23 jaar.

Werkwijze

Door, middels onderzoek, vast te leggen welke vormen van indicatiestelling er zijn voor jongeren van 0 – 23 jaar, wil de gemeente professionals en ouders meer duidelijkheid bieden rond indicatiestelling. Dit zal zijn in de vorm van een stroomschema. Het onderzoek is echter nog niet gestart. De trekker van het onderzoek is namelijk ziek geworden.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Gemeente	Coördinatie
CJG	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Afstemming
MEE	Afstemming
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Afstemming

Successen

Omdat de werkplaats nog niet is gestart, zijn er nog geen successen te noemen.

Knelpunten

Ook zijn er nog geen knelpunten te noemen.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- alle uitvoerende partijen een kindcentrale aanpak nastreven;
- indicatiestellers bereid zijn om informatie te verstrekken;
- de zieke trekker van het onderzoek vervangen wordt.

Looptijd

Maart 2008 – niet bekend, door ziekte van de trekker is nog niet gestart met de uitvoering.

Bronnen

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

Ontwikkelen methodiek 1gezin/1plan/zorgcoördinatie Gemeente Leiden/Zuid-Holland Noord

Aanleiding

Als onderdeel van de uitwerking van een convenant ketenaanpak (verbetering aansluiting jeugd beleid – jeugdzorg) is de gemeente Leiden samen met de hele regio Zuid-Holland Noord gestart met de werkplaats 'Ontwikkelen methodiek 1gezin1plan/zorgcoördinatie'. Vanuit de optiek van het (multi problem)gezin gezien bleek dat er onvoldoende sluitende aanpak in de hulpverlening was. Dat niet de problemen van het kind/gezin centraal stonden, maar meer de wijze waarop de hulpverlening is georganiseerd. Er is gekozen voor samenwerking binnen heel Zuid-Holland Noord, omdat (jeugd)zorginstellingen weliswaar lokaal opereren, maar regionaal of provinciaal zijn georganiseerd. Andere onderdelen die in het convenant worden uitgewerkt en waar veel samenwerking mee bestaat zijn de uitvoering van de Verwijsindex en de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG).

Doelstellingen

Het doel van de werkplaats is het ontwikkelen van een methodiek en een afsprakenkader waarmee professionals, dienstverleners en vrijwilligers die bij een gezin betrokken zijn als één team samen met de gezinsleden werken aan het herstel van het gewone leven. De kinderen in het gezin moeten zich (weer) zonder belemmering of bedreiging kunnen ontwikkelen. Het afsprakenkader betreft zowel de zorgcoördinatie als de doorzettingsmacht.

Doelgroep

Multi problem gezinnen.

Werkwijze

In Zuid-Holland Noord wordt gewerkt vanuit de principes van 1 gezin 1 plan. Indien meerdere hulpverleners en instanties betrokken zijn bij het gezin en de ouders de zorg zelf niet kunnen coördineren ondersteunt één van de betrokken professionals hen hierbij. Deze professional, in principe de meest logische keuze voor het gezin, wordt daarmee tijdelijk de zorgcoördinator van het gezin. Dit is een gezamenlijk besluit. Iedere professional die betrokken is bij een gezin heeft dan ook verantwoordelijkheden op het gebied van zorgcoördinatie. De zorgcoördinator zorgt er samen met de gezinsleden voor dat:

- Er één gezinsplan komt met daarin helder en kort beschreven;
 - De doelen van de gezinsleden;
 - De inzet die gezinsleden, leden uit hun netwerk en betrokken hulpverleners en instanties leveren om de doelen te bereiken;
 - De termijn waarop de doelen moeten zijn bereikt.
- Er een team van gezinsleden, professionals, dienstverleners en vrijwilligers uit het netwerk ontstaat;
- De teamleden op het juiste moment de juiste bijdrage leveren aan het plan;
- De veiligheid van de kinderen is gewaarborgd;
- De continuïteit van zorg is gewaarborgd;
- Ouders en jongeren deelnemen aan afstemmingsoverleg tussen professionals;
- De zorgcoördinator streeft ernaar dat het gezin, zoveel mogelijk, (weer) zelf de regie over het gezinsleven voert.

Als het gezinsplan stagneert worden er verschillende acties ondernomen en zo nodig tijdig leidinggevenden ingeschakeld. Wanneer ook de managers en bestuurders van instellingen er niet uitkomen kan de gemeente worden ingeschakeld.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Provincie	Coördinatie
Gemeente	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Coördinatie
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Coördinatie
Algemeen Maatschappelijk Werk	Coördinatie
Regionaal Samenwerkingsverband Holland Rijnland	Coördinatie
MEE	Afstemming
CJG	Afstemming
Primair onderwijs	Afstemming, via WSNS/relatie ZAT
Voortgezet onderwijs	Afstemming, via WSNS/relatie ZAT
RIAGG/GGZ	Afstemming
RAAK	Afstemming
Bureau Leerplicht	Uitvoering
Consultatiebureau	Uitvoering
Jeugdhulpverlening	Uitvoering

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- er een grote betrokkenheid is onder alle betrokken partijen;
- betrokkenen elkaar en elkaars expertise beter leren kennen;
- deze actiegericht is, er wordt niet vergaderd om het vergaderen;
- alle partijen (inclusief ouders) om tafel zitten;
- afspraken op papier komen;
- er een overzicht is wie waarvoor verantwoordelijk is;
- er draagvlak is bij directie, midden management en uitvoerenden;
- het een regionale aanpak is;
- de methodiek vanuit de professionals zelf ontwikkeld wordt.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- er zijn veel partijen bij betrokken;
- soms bestaat de neiging om vooral het 'eigen product' aan de man te willen brengen;
- de diversiteit aan financieringsstromen van de verschillende organisaties;
- medewerkers moeten nog bijgeschoold worden in de methodiek;
- er zijn wisselende visies met betrekking tot aanwezigheid van partijen;
- wachtlijsten;
- overleggen vinden plaats in grote groepen;
- er is niet altijd overbruggingszorg aanwezig;
- uitvoerenden zijn niet altijd gemotiveerd om eigen uren in te zetten voor avondbijeenkomsten;
- uitvoerenden moeten een bepaalde productie draaien, dus geen tijd voor overleg.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- het samenvoegen van geldstromen eenvoudiger gemaakt wordt;
- er blijvende betrokkenheid van alle betrokken overlegpartijen is;
- alle uitvoerende partijen een gezinscentrale aanpak nastreven.

Looptijd

April 2008 – mei/juni 2009, daarna implementatie.

Bronnen

Ketenaanpak jeugdbeleid-jeugdzorg Zuid-Holland Noord. (2009). Nieuwsbrief Ketenaanpak Jeugd.

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

Partners in Jeugdbeleid. (2009). Zorgcoördinatie in Zuid-Holland Noord. Hoogmade.

Partners in Jeugdbeleid. (2009). Praktijkproeven: instructie bij het gezinsplan.

Cross Over

Gemeente Lelystad

Aanleiding

De gemeente Lelystad is gestart met de werkplaats 'Cross Over', omdat bleek dat de klanten van Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland team Gezinscoaches (MDF) en Bureau Jeugdzorg Flevoland afdeling Toegang (BJZ) elkaar voor een deel overlaptten en de gezinscoaches veel tijd moesten besteden aan de overdracht naar BJZ.

Doelstellingen

De werkplaats moet zorgen voor een verbetering van de aansluiting maatschappelijk werk en jeugdzorg en het versnellen van het proces van indicatiestelling. Hierbij zijn de volgende doelen geformuleerd:

- de tevredenheid van de cliënten is toegenomen, omdat in een vloeiend proces snel (binnen enkele weken na acceptatie door BJZ) een indicatie kan worden afgegeven;
- de tevredenheid van de cliënten is toegenomen, omdat ze met één en dezelfde persoon te maken hebben;
- de doorlooptijd voor MDF, als het gaat om zaken die in behandeling zijn bij één van de gezinscoaches, is toegenomen (bij gelijke toestroom);
- voor BJZ is de doorlooptijd om tot een besluit te komen afgenomen;
- de kennis en kunde op het gebied van indiceren is MDF breed toegenomen. De aanvragen die nog rechtstreeks bij BJZ binnen komen zijn dusdanig van inhoud en opzet dat een indicatie snel kan worden afgegeven;
- er bestaat meer helderheid over de vraag welke problematiek wel door de gezinscoaches kan worden opgelost en wat hun mogelijkheden te boven gaat;
- de medewerkers van BJZ hebben profijt van de aanwezigheid van een ervaren gezinscoach en hebben meer zicht gekregen op het aanbod van de MDF in het voorveld;
- BJZ verwijst ouders naar MDF in die situaties waarbij er nog niet eerder een beroep is gedaan op de hulpverlening en er geen uithuisplaatsing dreigt;
- Er wordt over en weer gebruik gemaakt van een gezamenlijk ontwikkeld aanmeldingsformat.

Doelgroep

Ouders van jongeren tussen de 0 en 23 jaar met risicogedrag.

Werkwijze

Bij Cross Over wordt gewerkt met gezinscoaches (HBO maatschappelijk werk) voor gezinnen waarbij sprake is van problematiek op meerdere leefgebieden, waaronder opvoedingsproblematiek. De gezinscoaches zijn in dienst van MDF. Ze zijn direct inzetbaar, verlenen hulp en hebben een coördinerende functie naar andere betrokken hulpverleners en instanties. De gezinscoach is ook vraagbaak voor collega's (schoolmaatschappelijk werkers (SMW)) die een melding bij BJZ overwegen. Door de detachering van een aantal uren bij BJZ heeft de gezinscoach direct toegang tot het indicatieproces en kan de aangewezen indicatie in orde maken. Hierdoor wordt een aantal schakels uit de keten gehaald en verloopt het indicatieproces sneller. Ook hebben de ouders en jongeren te maken met één en dezelfde persoon die voor hen de indicatie in orde kan maken.

De gezinscoach legt naar aanleiding van signalen contact met het gezin, meestal tijdens huisbezoeken. Praktische hulp, ook buiten de opvoedingsproblematiek, speelt een belangrijke rol om het vertrouwen te winnen en om het gezin daadwerkelijk bij te staan. Vanuit een vertrouwensband begeleidt de gezinscoach het gezin in de opvoeding. De gezinscoach fungeert als spil in het weg en is op de hoogte van alle relevante informatie en ontwikkelingen. Op basis van de eigen ervaring vormt de gezinscoach zich een beeld van de problematiek die in het betreffende gezin speelt en maakt een

inschatting van de mogelijkheden om een verandering te realiseren. Het is de bedoeling dat na een relatief korte periode van intensieve bemoeienis het gezin op eigen kracht verder gaat. In situaties waar dit niet haalbaar is, wordt langdurige hulp met een lagere frequentie geboden. Waar nodig wordt verwezen naar jeugdzorg.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Gemeente	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
Algemeen Maatschappelijk Werk	Uitvoering
Provincie	Afstemming

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- er sneller gehandeld kan worden, er is een schakel uit het proces gehaald;
- multi problem gezinnen via gezinscoaches binnenkomen bij BJZ;
- cliënten niet twee keer hetzelfde verhaal hoeven te doen;
- de gezinscoach snel zicht heeft op de verschillende vragen die binnen een gezin leven;
- BJZ en MDF werken nu samen in plaats van naar elkaar te (ver)wijzen;
- de gezinscoach niet alleen naar het kind kijkt, maar naar het hele systeem;
- er ook op andere vlakken afstemming plaatsvindt tussen BJZ en MDF;
- ook binnen MDF medewerkers afstemmen in het kader van BJZ.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- er is nog stagnatie in het proces na de indicatiestelling door wachtlijsten bij zorgaanbieders;
- de uitrol naar de provincie doordat niet overal aan dezelfde rondvoorwaarden wordt voldaan.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er gemeentelijke financiering is;
- er na indicatie directe aansluiting is op de daadwerkelijke hulpverlening (geen wachtlijsten);
- er continuïteit is in personeel;
- gemeente en provincie samen verantwoordelijk zijn voor de financiering;
- extra middelen voor de uitrol naar de provincie.

Looptijd

November 2007 – november 2009, daarna moeten opnieuw afspraken gemaakt worden omtrent de financiering.

Bronnen

Bureau Jeugdzorg Flevoland in samenwerking met de Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland. (2009). Project 'Cross-Over'. Een naadloze aansluiting in de jeugdzorg. Lelystad.
 Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.
 MOgroep Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening, MOgroep Jeugdzorg en Nederlands Jeugdinstituut. (2009). Naadloos aangesloten. Veelbelovende aansluiting van maatschappelijk werk en jeugdzorg in de praktijk. Utrecht.

Continuering R75: Samenwerking van de geïndiceerde jeugdzorg en jeugdmaatschappelijk werk Gemeente Nijmegen

Aanleiding

De werkplaats 'Continuering R75: Samenwerking van de geïndiceerde jeugdzorg en jeugdmaatschappelijk werk' is gestart omdat men de gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen de gemeente en de provincie met betrekking tot de nazorg na de jeugdzorg vorm wilde geven. Er was voorheen sprake van onvoldoende afstemming tussen jeugdzorg (provincie) en voorveld (gemeente), zodat jeugdigen die uit de jeugdzorg uitstromen niet adequaat door het voorveld werden opgevangen (indien dat nodig was) zodat ze in een 'gat' vielen.

Doelstellingen

De werkplaats kent een drietal doelen:

- het versterken van de goed lopende samenwerking tussen het gemeentelijk voorveld (Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), Nijmeegse Instelling Maatschappelijk werk (NIM)) en de provinciale geïndiceerde jeugdzorg (Entrea) binnen het risicjongerenproject R75 van Nijmegen, onder andere gericht op nazorg na jeugdzorg;
- ontwikkelen van een instrument voor risicotaxatie, dat gebruikt kan worden om te bepalen welke jongeren na beëindiging van geïndiceerde jeugdzorg in aanmerking komen voor extra begeleiding;
- structureel verbeteren van de overdracht van geïndiceerde jeugdzorg naar lokale ondersteuning en zorg.

Doelgroep

Jongeren van 12 tot 23 jaar, die dak- of thuisloos zijn of dreigen te worden. Jongeren die problemen hebben op meerdere leefgebieden als huisvesting, financiën, gezondheid, vrije tijd, sociaal netwerk, justitie, werk en scholing. Een speciale groep in de hulpverlening van R75 zijn tienermoeders.

Werkwijze

R75 is ambulante hulp. De jongere heeft gesprekken en afspraken met een maatschappelijk werker. Hoe vaak en hoe lang deze afspraken duren, hangt helemaal af van de hulp die de jongere op dat moment nodig heeft. De maatschappelijk werker van R75 helpt en ondersteunt de jongere en gaat waar nodig mee naar afspraken met instanties. De jongere krijgt hulp bij het zoeken van onderdak, werk of opleiding of het contact met politie, justitie of instanties. Als R75 niet kan helpen kijkt ze samen met de jongere waar wel de beste hulp verkregen kan worden. Ook is het mogelijk om samen met de jongeren te besluiten dat R75 met andere organisaties gaat samenwerken.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Bureau Jeugdzorg	Coördinatie en uitvoering
Algemeen Maatschappelijk Werk	Coördinatie en uitvoering
Geïndiceerde jeugdzorg	Uitvoering
Gemeente	Afstemming
MEE	Afstemming
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Afstemming
CJG	Afstemming
Bureau Leerplicht	Afstemming
Voortgezet onderwijs	Afstemming
Welzijnsorganisatie	Afstemming
RIAGG	Afstemming
Politie	Afstemming

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- er meer bereikt kan worden bij het bieden van hulp door de samenwerking van jeugdzorg en voorveld;
- er meer jongeren bij begeleid wonen en specialistische zorg terecht;
- er meer gebruik gemaakt wordt van elkaars expertise.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- nog niet iedereen denkt buiten zijn eigen kaders;
- afspraken tussen provincie en jeugdzorgaanbieder zijn niet verankerd.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er bestuurlijke steun is vanuit het ministerie;
- het samenvoegen van geldstromen eenduidiger gemaakt wordt;
- de problematiek rondom de 18 jaar-grens opgelost wordt;
- de afspraken tussen provincie en jeugdzorgaanbieder verankerd worden.

Looptijd

Januari 2009 – niet bekend.

Bronnen

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

www.nim.nl. (2009). Hulpverlening aan multiprobleem jongeren, jonge moeders en dak- en thuisloze jongeren.

www.entrea.nl. (2009). R75.

De Nieuwe Bril

Gemeente Venlo

Aanleiding

De gemeente Venlo werkt aan een integrale totaalvisie op hulpverlening. Knelpunt is dat organisaties ieder vanuit hun eigen bril naar een probleem kijken. Ieder lost deelproblemen op zonder dat het totale probleem waarmee een individu, huishouden/gezin, kampt wordt opgelost. Centraal in de aanpak totaalvisie staat het wegwerken van versnippering en komen tot een integrale aanpak van problemen bij individuen. Hierbij wordt niet het probleem van het individu als uitgangspunt genomen, maar het 'systeem' waarbinnen het individu functioneert. Van hieruit wordt gekeken welke hulp nodig is om de zelfredzaamheid van de betreffende perso(o)n(en) te herstellen.

Doelstellingen

Centraal in de aanpak staat het verbeteren van de ketensamenwerking en de preventie. Doel is meer samenhang te brengen in het hulpverleningsaanbod.

Doelgroep

Multi probleem gezinnen.

Werkwijze

Met betrekking tot de integrale totaalvisie van de gemeente Venlo, zou het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) een centrale rol gaan spelen in het kader van 'coördinatiepunt Multi-probleemgezinnen'. De afgelopen periode is echter geconstateerd dat de fase waarin de ontwikkeling van het CJG verkeerd nog niet zo ver is dat zij deze taak/rol op zich kan nemen. Dit houdt echter niet in dat de werkplaats niet voorgezet gaan worden, maar dat de ontwikkeling via een andere weg voortgezet zal worden, namelijk via de zorgnetwerken. Dit zijn op stadsdeelniveau georganiseerde overlegplatforms waarin Sociale Zaken, corporaties, politie, maatschappelijk werk en bemoeizorg huishoudens bespreken waar sprake is van multi-problemen. Taak van deze platforms is het in een vroegtijdig stadium signaleren en analyseren van multi-problemen en komen tot een afgestemde aanpak van de problematiek zodat de problemen van deze huishoudens structureel opgelost worden en de leden van de huishoudens in staat zijn te voorkomen dat zij in de toekomst in soortgelijke dan wel andere problemen komen. In het kader van bovenstaande ontwikkeling zal vervolgens bekeken worden hoe de samenhang met het CJG naar de toekomst ingevuld zal worden.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
Gemeente	Coördinatie, uitvoering, afstemming
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Uitvoering
Algemeen Maatschappelijk Werk	Uitvoering
CJG	Uitvoering en afstemming
Welzijnsorganisatie	Uitvoering
Consultatiebureau	Uitvoering
Politie	Uitvoering
Woningbouwcorporaties	Uitvoering

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- er een registratiesysteem is ontwikkeld;
- er gestart is met benadering van gezinnen;
- er door bewoners goed medewerking wordt verleend.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- de betrokken partijen werken nog niet goed samen.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er financiering is per case;
- er blijvende betrokkenheid is van alle betrokken overlegpartijen;
- er voldoende uitvoeringcapaciteit is.

Looptijd

Tweede half jaar 2008 – niet eindig.

Bronnen

Gemeente Venlo. Haagmans, J. (2009). Notitie Voortzetting Werkplaats 'De Nieuwe Brill'. Venlo
Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

Bureau Jeugdzorg in de wijk Gemeente Zaanstad

Aanleiding

De aanleiding voor de gemeente Zaanstad om de werkplaats 'Bureau Jeugdzorg in de wijk' te starten was het vermoeden dat er grote schroom bestond bij gezinnen om naar Bureau Jeugdzorg (BJZ) te gaan. Hierdoor kwamen veel gezinnen niet bij BJZ terwijl er wel heel veel problematiek in de wijk is. Ten behoeve van de drempelloze toeleiding naar geïndiceerde zorg is daarom een 'voordeur' van BJZ in de wijk gekomen.

Doelstellingen

Het doel van de werkplaats is het snel en efficiënt organiseren van BJZ in de wijk (Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)). Een ander doel is het bereiken van gezinnen die anders niet bereikt zouden worden.

Doelgroep

Multi problem gezinnen.

Werkwijze

BJZ is opgenomen in de backoffice van het CJG. De essentie van deze werkwijze is dat, als er eventueel een indicatiestelling nodig is, de drempel om daartoe te komen ongemerkt worden overgegaan. De medewerkers van BJZ kunnen starten met het contactleggen dicht bij huis van de cliënten. Dat kan zijn, op initiatief van de cliënt of na een zorgmelding. De ondersteuning kan starten zonder dat de vraag: indicatiestelling nodig? Meteen op tafel ligt. Gaandeweg kunnen ouders vertrouwd gemaakt worden met de noodzaak van een indicatie, om daarmee langduriger zorg te kunnen garanderen. Zo wordt vermeden dat het imago van BJZ ('daar nemen ze je kind af') een te hoge drempel vormt voor gezinnen die wel zwaardere zorg nodig hebben.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
CJG	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Uitvoering
Algemeen Maatschappelijk Werk	Uitvoering
Primair onderwijs	Uitvoering
Consultatiebureau	Uitvoering
Gemeente	Afstemming
MEE	Afstemming
Schoolbegeleiding	Afstemming
Bureau Leerplicht	Afstemming
Voortgezet onderwijs	Afstemming
Welzijnsorganisatie	Afstemming
RIAGG	Afstemming
Politie	Afstemming
Woningbouwcorporaties	Afstemming
Meldpunt Kindermishandeling	Afstemming
Huisarts	Afstemming
Moskee	Afstemming
GGZ jeugd	Afstemming

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- er gezamenlijke begeleiding is in koppels van BJZ en JGZ richting de vindplaatsen;
- BJZ is aangesloten op de casusoverleggen van het CJG;
- er een flexibele inzet van BJZ mogelijk is op scholen indien dit gewenst is;
- BJZ outreachend werkt;
- het bereik van risicogezinnen en multi problem gezinnen is vergroot;
- er gewerkt wordt met deskundig personeel;
- de betrokkenen enthousiast zijn;
- er draagvlak is onder de betrokkenen.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- nog onvoldoende bereik onder allochtone gezinnen met opvoedingsvragen;
- personeelwisselingen;
- gebrek aan aantal basiszaken (kaders, doelen, taken/verantwoordelijkheden);
- aansturing uitvoerenden onvoldoende door gebrek aan kennis omtrent enkele basiszaken.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er bestuurlijke steun is vanuit de gemeente;
- er snelle indicatiestelling plaatsvindt;
- er continuïteit is in personeel;
- er bestuurlijk steun is vanuit de stadsregio;
- er gemeentelijke financiering is;
- BJZ zich niet terugtrekt op kerntaken maar outreachend blijft werken.

Looptijd

2002 – niet eindig, zit momenteel in een overgangsfase

Bronnen

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.
PRIMO nh. (2007). Centra voor Jeugd en Gezin. De centrale vraagbaak voor jeugd, ouders en professionals. Purmerend.

Aansluiting BJZ op het Centrum Jong Gemeente Zaanstad

Aanleiding

De vorming van het CJG in Zaanstad Noord in combinatie met de herpositionering van BJZ en het afbouwen van de licht ambulante hulp in de voordeur van BJZ, waren aanleidingen voor de gemeente Zaanstad om de werkplaats ‘Aansluiting Bureau Jeugdzorg op het Centrum Jong (CJG)’ te starten. In de Zaanstreek was sprake van een gegroeide praktijk waarbij het BJZ heel veel zorg op zich nam van cliënten die uiteindelijk niet voor indicatiestelling in aanmerking kwamen en die eigenlijk in het preventieve veld thuishoorden.

Doelstellingen

Het doel van de werkplaats is het snel en efficiënt organiseren van BJZ in de wijk (CJG). Een ander doel is het bereiken van gezinnen die anders niet bereikt zouden worden.

Doelgroep

Multi problem gezinnen.

Werkwijze

BJZ is opgenomen in de backoffice van het CJG. De essentie van deze werkwijze is dat, als er eventueel een indicatiestelling nodig is, de drempel om daartoe te komen ongemerkt worden overgegaan. De medewerkers van BJZ kunnen starten met het contactleggen dicht bij huis van de cliënten. Dat kan zijn, op initiatief van de cliënt of na een zorgmelding. De ondersteuning kan starten zonder dat de vraag: indicatiestelling nodig? Meteen op tafel ligt. Gaandeweg kunnen ouders vertrouwd gemaakt worden met de noodzaak van een indicatie, om daarmee langduriger zorg te kunnen garanderen. Zo wordt vermeden dat het imago van BJZ (‘daar nemen ze je kind af’) een te hoge drempel vormt voor gezinnen die wel zwaardere zorg nodig hebben.

Betrokkenen

Bij de werkplaats is een groot aantal partijen betrokken en deze partijen hebben diverse rollen:

Betrokken partij	Belangrijkste rol
CJG	Coördinatie
Bureau Jeugdzorg	Uitvoering
Jeugdgezondheidszorg GGD/thuiszorg	Uitvoering
Algemeen Maatschappelijk Werk	Uitvoering
Primair onderwijs	Uitvoering
Peuterspeelzaalwerk	Uitvoering
Welzijnsorganisatie	Uitvoering
Consultatiebureau	Uitvoering
Gemeente	Afstemming
MEE	Afstemming
Politie	Afstemming

Successen

De werkplaats wordt als succesvol ervaren doordat:

- de deelnemers gemotiveerd zijn;
- men de behoefte aan deskundigheidsbevordering uit en kijkt over de eigen schutting;
- er een goede aansluiting is op de vindplaatsen;
- het overleg een vaste frequentie, vaste deelname en geringe mate van vrijblijvendheid kent;
- er gewerkt wordt met deskundig personeel;
- de betrokkenen enthousiast zijn;
- er draagvlak is onder de betrokkenen.

Knelpunten

Naast de successen zijn ook enkele knelpunten te noemen:

- personeelwisselingen;
- gebrek aan aantal basiszaken (kaders, doelen, taken/verantwoordelijkheden);
- aansturing uitvoerenden onvoldoende door gebrek aan kennis omtrent enkele basiszaken.

Randvoorwaarden/oplossingen

Om de werkplaats te laten slagen is het in ieder geval nodig dat:

- er bestuurlijke steun is vanuit de provincie;
- er bestuurlijke steun is vanuit de gemeente;
- er draagvlak is bij het onderwijsveld;
- er blijvende betrokkenheid is van alle betrokken overlegpartijen.

Looptijd

April 2008 – niet eindig.

Bronnen

Oberon. (2009). Vragenlijst Werkplaatsen G27 – Aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg. Utrecht.

PRIMO nh. (2007). Centra voor Jeugd en Gezin. De centrale vraagbaak voor jeugd, ouders en professionals. Purmerend.

Bijlage 2: Overzicht respondenten

Gemeente Alkmaar: Deelname door BJZ aan ZAT/Vangnet Jeugd (bemoeizorg)

- Miriam Ammerlaan (Provincie)
- Evelien Barbiers (BJZ)
- Jenny Bruin (Parlan)
- Petra van Erven (Opvoeden en Opgroeien (O&O))
- Gerda Groothelm (Consultatiepunt)
- Frank Hoogeboom (Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs (VO) Noord Kennemerland)
- Jacqueline Koel (Parlan)
- Erna Molenaars (Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) de Weering)
- Mirabel Staubach (Weer Samen Naar School (WSNS))
- Hans de Vries (gemeente Alkmaar)

Gemeente Amersfoort: Van signaal naar zorg in 2 weken

- Jose Smink (gemeente Amersfoort)

Gemeente Breda: Expertteam Samen Starten Breda

- Jos Bemelmans (Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD))
- Liesbeth Hofman (gemeente Breda)
- Toos Oomen (Raad van de Kinderbescherming)
- Ans Robertson (Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) jeugd)
- Hans Schoenmakers (AMK)
- Daniëlle Steenberg (GGD/coördinator Samen Starten)
- Ruud Verstralen (GGZ volwassenen)
- Arlette de Wit (Instituut voor Maatschappelijk Welzijn (IMW))

Gemeente Dordrecht: Onderzoek: Aanwezigheid van BJZ in het lokale domein variant 2a

- Els Mourits (Mourits projectontwikkeling, interimmanagement, trainingen)
- Patricia Savenije (gemeente Dordrecht)
- Petra Smeets (gemeente Dordrecht)

Gemeente Hengelo/Netwerkstad Twente: Multi Problem Single Approach/Anpakk'n

- Cindy Greffenhuis (Jarabee)
- Han ten Hove (BJZ)
- Bennie Kock (Provincie)
- Peter Lansink (gemeente Enschede)
- Ria Nijhof (projectleider Anpakk'n)
- Claudy Schulten (gemeente Almelo)

Gemeente Leeuwarden: Inventarisatie indicatiestelling 0 – 23 jaar in het kader van CJG

- Jetty van der Kamp (gemeente Leeuwarden)

Gemeente Leiden/Zuid-Holland Noord: Ontwikkelen methodiek 1gezin1plan/zorgcoördinatie

- Mieke Hogervorst (Samenwerkingsverband Holland Rijnland)
- Caroline Honig (Valent/JGZ 0-4)
- Peter Jehee (gemeente Katwijk)
- Harry Kokhuis (GGZ kinderen en jeugd/JGZ 4-19)
- Bronja Nijk (PJ Partners)
- Miriam van de Ven (BJZ)
- Rene Verkuilen (Kwadraad)
- Henk Visch (GGD Holland Midden)
- Gerda Visser (gemeente Leiden)
- Peter van der Worm (MEE Delft/Leiden/Den Haag)

Gemeente Lelystad: Cross Over

- Alinda Apperlo (Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF))
- Evelyn Kamann (gemeente Lelystad)
- Alian Meijerink (gemeente Lelystad)
- Willem Tak (BJZ/initiatiefnemer Cross Over)
- Tijs van der Zanden (Provincie)

Gemeente Nijmegen: Continuering R75: Samenwerking van de geïndiceerde jeugdzorg en jeugdmaatschappelijk werk

- Mandy Arens (Provincie)
- Corrie Beckers (Entrea)
- Rob Boon (BJZ)
- Annemiek Postma (Nijmeegse Instelling Maatschappelijk werk (NIM))
- Rik Verdellen (gemeente Nijmegen)

Gemeente Venlo: De Nieuwe Brill

- Jacco Haagmans (gemeente Venlo)
- Henk Heynen (CJG)
- Trijntje van Voorden (gemeente Venlo)

Gemeente Zaanstad: Bureau Jeugdzorg in de wijk/Aansluiting BJZ op het Centrum Jong

- Michele Hering (stadsregio)
- Sherida Pengel (BJZ)
- Lidwien Remmers (Centrum Jong)
- Carola Rothe (gemeente Zaanstad)
- Monique Schweitz (Centrum Jong)

Bijlage 3: Begrippenlijst

AMK	: Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMW	: Algemeen Maatschappelijk Werk
BJZ	: Bureau Jeugdzorg
Centrum Jong	: Centrum voor Jeugd en Gezin
CJG	: Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	: Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	: Geestelijke Gezondheidszorg
HHIW	: Helpende Hand In de Wijk
IMW	: Instituut voor Maatschappelijk Welzijn
JGZ	: Jeugdgezondheidszorg
JHV	: Jeugdhulpverlening
MDF	: Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland
MW	: Maatschappelijk Werk
NIM	: Nijmeegse Instelling Maatschappelijk werk
O&O	: Opvoeden en Opgroeien
RMC	: Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
SMW	: School Maatschappelijk Werk
VO	: Voortgezet Onderwijs
WCPV	: Wet Collectieve Preventieve Volksgezondheid
Wet PG	: Wet Publieke Gezondheid
WMO	: Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WSNS	: Weer Samen Naar School
ZAT	: Zorg- en Advies Teams